Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 147 (13861) | 1972 оной июнийн 24, суббото | Сэн 2 мүнгэн

...РУУҺАЛЬНАЙ ...ЭРГЭЭР— ...РГАСА

...бтэ юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ республикымнай ...аторнууд болон газар таряалангай бүхы хүдэлмэрилэгшэд ...аряанай, хартаабхын, тэжээлэй болон бусад ургамалнуу... ургаса абаха гэһэн социалис уялгатай. Энэ жэлдэ гекта... центнерһээ бага бэшэ ороohо, адагынь 90—100 центнер ...а, 120 центнер овощ, 180—200 центнер кукурузын ...амаа ургуулжа абаха зорилго тэдэнэр урдаа табинхай.

...ан энэ уялгаяа бэелүүлхэ талаар түрүүшын шата дабаг... ...публикын колхоз, совхозууд ороohо таряа, хартаабха, ... ургамалнуудые тариха түсэбөө гол түлэб дүүргэнхэй.

...өө үедэ ургасын хойноhoo харууhалха, буртаг ногоо болон ...шумуултай тэмсэхэ, тарилгаяа уhалха, тэрээндэ нэмэлтэ ...оруулха гэхэ мэтэ эгээн харюусалгатай хүдэлмэриин хаhа ...ерэбэ.

...үдэрнүүдтэ аймаг бүхэндэ тооной самолёдоор хоро сасажа, ...ногоо усадхаха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа байна. ...мэдээгээр 80 мянга гаран гектар тарялан дээрэ хоро ...д байна. Түнхэнэй аймагай ажахынуудта энэ хүдэлмэри ... дүүрэнхэй.

...гэбэшье буртаг ногоотой, хорхой шумуултай тэмсэхэ талаар ...дэлмэри ехэ байна. Энэ жэл бүхыдөө 280 мянган гектарта ...сагдаха, тэрэ тоодо 240 мянган гектарта самолёдоор сасаг... ...эбтэй.

... сасажа, буртаг ногоо үгы хэхэ хүдэлмэри Улаан-Үдын ... ажахынуудта муугаар эмхидхэгдэнхэй. Эндэ «Сельхоз... ...» нэгэдэлэй предприятинуудай болон колхоз, совхозуудай ...рилэгшэдэй хоорондоо үгэеэ ойлголсоогүй дээрэhээ маши... ...оро сасаха хүдэлмэри гэдэргэ татагдажа, тарялангай урга... ...аг ногоондо дарагдана.

...инугай ургасын хорхой шумуулда эдигдэжэ байhан ба... ...уд али олон үзэгдэнэ. Хяагтын аймагай «Дружба» колхоз... ...Нугын совхоздо куузикугай ургаса буртаг ногоондо дараг... ...орхойдо эдигдэжэ захалаа. Мүн иимэ баримтанууд Улаан... ...аймагай Тарбагатай талын колхозуудта дайралдана.

...ршэлэн ургамалай ургажа байха үедэ уhалха хүдэлмэридэ ...лнууд олон ушарна, бии байгаа техникэ хүсэдөөр хэрэглэг... ... Мухар-Шэбэрэй аймагта уhа сасаха машинануудай хаха... ...оной хүдэлгэгдэнэгүй. Гадна бүлүүр станцинуудай олонхинь ...эбтүүлэгдэнэ. Зүгөөр июнь hара хура бороогоор бага байжа, ...лай гарасада тодхор ушаруулна.

...хоз, совхозуудаар ябажа, шалгалта хээд үзэхэдэ, тарялан, ...ан дээрэ адуу мал орожо, hая гаража байhан ургамалда ехэ ...ргэнэ. Иимэ ушар Зэдын аймагай Доржо Банзаровай нэрэм... ...олхоздо, Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо ...бусад зарим ажахынуудта дайралдана.

...гасын хойноhoo харууhалха хэрэгтэ бии байгаа эдэ бүхы ...лнуудые саашадаа тэсэхын аргагүй. Юуб гэхэдэ, ургама... ...ртаг ногоондо даруулжа, хорхой шумуулда хорлуулбал, ... ехэ ургаса алдагдаха байна бшуу. Тиимэhээ үдэр саг гээн... ... хүдэлмэриие үргэн дэлисэтэйгээр, аша үрэ ехэтэйгээр ...а эрилтэ табигдана.

... түрүүн буртаг ногоотой тэмсэхэ бүхы хэмжээнүүд бэе... ...хэ зэргэтэй. Илангаяа тарилгые борнойлхо, зурууд хоо... ... газарые саг соонь элдүүрилхэ тон шухала. Энэ талаар ... совхозуудай агрономууд, бригадирнууд сэхэ харюусалга... ...дэнэр тарилгаяа саг үргэлжэ эрьежэ, буртаг ногооной үндэ... ... хорхой шумуулнуудай бии болоно байhые ажаглаад, тэрэ ... хэмжээ абаха уялгатай.

... жэлдэ Улаан-Үдын авиаторнууд хоро сасахаар 25 самолет ... байhан аад, мүнөө арайхан гэжэ 16 машина колхоз, сов... ...а ябууланхай. Ушар иимэhээ бии байгаа самолёдуудые ...гөөр хүдэлгэхэ тушаа ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд орол... ...олоно. Мүн трактораар шэрэжэ, хоро сасадаг машинануудые ...үсөөрнь хэрэглэхэ эрилтэ табигдана.

...ра бороогой хомор сагта, ургамалай өөдэлжэ байха үедэ уhал... ...шэ айхабтар ехэ аша туhатай. Тиимэhээ колхоз, совхозуу... ...тэлбэрилэгшэд бии байгаа бүлүүр станцинуудые, уhа саса... ...шинануудые бултыень хүдэлгэхэ ушартай. Мүн уhалууриин ...нүүдые хэрэглэжэ, хартаабха, куузику болон бусад урга... ...дые уhалха хэмжээнүүд абтаха зэргэтэй.

...оhо таряа болон бусад ургамалнуудые адуу мал түйбэ... ...эр гэмтээдэг. Энээниие анхаралда абажа, ажахы бүхэндэ ...ан, сабшалан хаража байха хүнүүд томилогдожо, малаа ...оруулhан хүнүүдтэ хуулиин хэмжээ абтаха байна. Энэ та... ...омоной Соведэй гүйсэдкомууд ехэ юумэ хэхэ аргатай. Нэгэн ...осхоод заhабарилха, малай ябадалтай газарта тэрэниие hай... ...лхэ эрилтэтэй.

...амалые харууhалhанай зэргээр ургаса абтадаг гэhэн үгэ таряа... ...гэшье үдэртэ мартаха ёhогүй. Ургамалай дайсадтай тэмсэхэ ... ургасада нэмэлтэ тэжээл саг соонь оруулха, минеральна ...үлгэ аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ болоно.

...хэд механизаторнууд, газар тарялангай хүдэлмэрилэгшэд! ...лдэ баян ургаса абаха гэhэн үгэдөө хүрэхын тула ургасын... ...йноhoo оролдосотойгоор харууhа эмхидхэел!

ЭРШЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ

Хэжэнгын совхозой луговодууд газар сабшалангаа хоёрдохиёо уһалжа байна. Совхозой нэгэдэхи отделениин луговодууд бригадир Бадмадоржо Бальжитовай хүтэлбэри доро һайнаар хүдэлжэ байна. Тэдэнэр бүхы сабшалангаа нэгэ дахин уһалаад, хоёрдохиёо уһална.

Ямаан гүүртэ гэжэ газарта уһа бүлэдэг хоёр станци тодхогдонхой. Механизаторнууд Л. Дабаев, Ч. Цыренов, Б. Намсараев гэгшэд тэрэ станцие хүдэлгэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: механизатор Б. Намсараев уһа бүлэдэг станцие хүдэлгэжэ байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Хонидоо хайшалжа эхилээ

Мухар-Шэбэр

Мухар-Шэбэрэй «Эрдэм» совхозой гурбадахи отделениин хонишод аймаг соогоо түрүүлэн, «сагаан алтаяа» суглуулжа эхилбэ. 52 машинкатай томодхогдоhон хайшалалгын пункт Боом тосхоной захада түхеэрэгдэнхэй. Ажахын 20 гаран отарануудай хонид эндэ «нэхыгээ» тайлуулха юм. Пунктые даагшаар үнинэй механизатор, эмхидхэхы баян дүршэлтэй И. А. Аюшеев томилогдонхой. Совхозой селекционер — зоотехник В. Л. Горюнова хайшалагдаhан ноohоной шанар шалгажа, тушаан абана. Тэндэнь хоёр пресс, склад, лаборатори түхеэрэгдэнхэй.

Хоёр үдэрэй туршада ахалагша хонишон И. А. Аюшеевэй харууhалдаг 588 эрье хайшалагдаа. Хонин бүриhөө 5 килограммhаа дээшэ «сагаан алтан» абтаа. Удаань Ж. Цыбикдоржиевай отарын хонид эндэ орохоор бэлдэгдэнэ.

Түрүүшын үдэрhөө хүдэлмэри бүтээсэ ехэтэйгээр ябуулагдана. Совхоз мүнөө жэлдэ хонин бүриhөө 3 килограммhаа бага бэшэ ноohо хайшалжа, гүрэндөө 790 центнер тушааха түсэбтэй. Тобир тарганаар хүхэ ногоон дээрэ гараhан хонидой ноohон үдхэн, түргэн хөөрэhэн. Тиимэhээ ажахын хонишод үнэтэ сагаа миин гээжэ байхагүйн тула энэ хүдэлмэреэ түрүүлэн эхилбэ.

Манай корр.

Хяагта

Хяагтын, Хүдэриин совхозууд аймаг соогоо түрүүлэн, «сагаан алтаяа» хуряажа эхилбэ. Түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ Хүдэриин совхоз 25 мянган хони хайшалха юм. Ажахын хүдэлмэришэд энэ шухала ажалаа 15 үдэрэй туршада һайн шанартайгаар дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй. Хонин ноohо хайшалдаг 2 пунктда 60 гаран хайшалагшад ажаллана. Тус совхоз һаянай байдалаар гүрэндөө 200 центнер ноohо ябуулба.

Хүдэриин совхозой Баян-Булагай отделенидэ мүнөө жэлдэ 11 мянган хонин хайшалагдаха юм. Энэ халуун хаhада 37 электро-хайша хүдэлгэгдэнэ. Хайшалагшад Гэрэл Гарматаров, Александра Фомина, Таисья Телешева болон бусад онсо шалгарна.

А. ИВАНОВА.

Хори

Хонин һүрэгөөр олон гэжэ тоологдодог Улаан-Одоной отделениинхид ажахы соогоо эгээн түрүүлэн хонидойнгоо ноohо хайшалжа эхилбэ.

Эндэ мүнөө 32 оньhон машина хүдэлгэгдэжэ, үдэр бүри 400—500 хонидой ноohон хайшалагдана. Хонидойнгоо ноohо түргэнөөр, hайн шанартайгаар абахын тула хайшалалгын хүдэлмэридэ эртээнhээ бэлдэhэн, хонидые хэбтүүлжэ хайшалха стол, хайшалагдаха, хайшалагдаhан хонидые оруулха хорёонууд, оньhон машинанууд — гэхэ мэтэ хуу заhабарилагдаhан, тааруулан түхеэрэгдэhэн байгаа. Хайшалалгын пунктын бүхы оньhон түхеэрэлгэнүүдые совхозой электрик А. Н. Снетков тодхон тааруулаа. Хонидой ноohо хайшалха бүхы хүдэлмэриие отделениин мэргэжэлтэ Д. Дамбаев хүтэлбэрилнэ.

Мүнөө эндэ Удинск тосхоной дунда hургуулиин ахалагша классуудай hурагшад, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд хонидой ноohо хайшална. Тус отделенидэ бүхыдөө 11 отарын хонидой ноohон хайшалагдаха юм. Тиигэжэ бүхыдөө 186 центнер «сагаан алтан» абтаха гэхэ гү, али хонин бүриhөө 3,2 килограмм ноohон хайшалагдаха байна.

Б. ЛАЙДАПОВ.

Партиин сүртал бодолые эдэбхитэйгээр тайлбарилдаг байха

„Знание“ бүлгэмэй VI съезд хүдэлмэреэ дүүргэбэ

«Знание» гэжэ бүхэсоюзна бүлгэмэй VI съезд Москвада июниин 22-то Кремлиин Ехэ ордон соо хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

Бүлгэмэй һүүлшын дүрбэн жэлэй турша соо хэhэн хүдэлмэриин дүнгүүдые, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй ёhoop соёл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ табигдаhан зорилгонуудые делегадууд гурбан үдэрэй турша соо hайнаар, үүсхэлтэйгээр зүбшэн хэлсээ. СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн жэлдэ хэгдэhэн лекционно пропагандын дүй дүршэл тухай хөөрэлдөө. Эрдэм тайлбарилан дэлгэрүүлэгшэд — эрдэмтэд промышленностиин ба хүдөө ажахын шэнэ юумэ үүсхэгшэд, партийна хүдэлмэрилэгшэд, соёлой ажал ябуулагшад КПСС-эй ЦК-гай майн (1972 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые, партиин гадаадын политическэ хараа шэглэлые, КПСС-эй съездын тодорхойлhон ленинскэ эб найрамдалай программые бэелүүлхэ талаар партиин Центральна Комитедэй, тэрэнэй Политбюрогой, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй шууд сэхээр хэhэн ажал ябуулгые съездын трибуна дээрэhээ үтэ хэлэхэдээ, бүхы совет интеллигенциин зүрхөө халуунаар hайшааhан, дэмжэhэн байна.

Съездын хүдэлмэриин түгэсхэгдэхэ үдэр «Знание» бүлгэмэй Московско гүрэнэй университедэй организациин түрүүлэгшэ, Украинын ССР-эй Наукануудай академиин академик **Б. В. Гнеденко** тоосоото элидхэлнүүд тушаа түрүүлжэ үгэ хэлээ. Бүхэсоюзна бүлгэмэй VI съездэ эльгээhэн амаршалга соогоо партиин Центральна Комитедэй уряалhан уряада харюу болгон, ажалшадай дунда научна эрдэм бүри үргэнөөр дэлгэрүүлжэ харюусахаар совет эрдэмтэдэй бэлэн байhан тухай тэрэ хэлээ. СССР-эй байгуулагдаhаар алдарта 50 жэлэй урдуур лекционно хүдэлмэри бүри эдэбхитэйгээр дэлгэрүүлхые уряалан, ниислэлэй эрдэмтэдтэ МГУ-гай научна хүдэлмэрилэгшэд хандаа гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

«Знание» гэжэ бүхэсоюзна бүлгэмэй ба ороной научно-техническэ бүлгэмэй хүдэлмэриие зүбөөр тааруулан ябуулха шухала байhан тухай СССР-эй НТО-гой бүхэсоюзна соведэй түрүүлэгшэ, академик **А. Ю. Ишлинский** съезд дээрэ хэлээ. Техническэ дэбжэлтые түргэдхэхэ хэрэгтэ туhалха нэгэн адли зорилго эдэ организацинууд дүүргэнэ гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Наука ба техникын шэнэ шэнэ туйлалтануудые хамтынгаа хүсөөр бүри олон зондо ойлгуулха, эдэ туйлалтануудые промышленность ба хүдөө ажахыда нэбтэрүүлгэдэ туhалха шухала.

Экономическа hуралсал эмхидхэхэ, предприятинуудта техническэ эрдэм тайлбарилха тухай Минскэ моторно заводой директор **В. А. Рожков** хэлээ. Энэ табан жэлэй турша соо тус предприятиин бүхы хүдэлмэришэд болон алба хаагшадта техническэ эрдэм олгохо гэжэ түсэблэгдөө гээд тэрэ мэдээсээ. Коллективтэ hуралсал эмхидхэhэнэй ашаар мотоор бүтээгшэдэй мэргэжэл эли бодоор дээшэлээ, тэдэнэр үүсхэл ехэтэйгээр ажалда хандадаг болоо. Эдэ бүгэдэ түсэбтэ даалгабаринуудые болзорhoонь урид дүүргэлгэдэнь заводто туhална, ажалай бүтээсые дээшэлүүлнэ.

«Знание» бүлгэм хадаа элдэб ажалай хүнүүдэй дунда наука ба техникын туйлалтануудые тайлбарилгые таhалгаряагүйгөөр үргэдхэхэ, научно-техническэ хубисхалда эдэбхитэйгээр хабаададаг шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ зэргэтэй. Манай орондо коммунизмын материально-техническэ үндэhэ hуури байгуулгада бүлгэм өөрынгөө хүдэлмэреэр горитойхон туhа нэмэри оруулха ёhотой гээд академик **Б. М. Кедров** онсолон тэмдэглэhэн байна.

Академик И. И. Артоболевскиин түгэсхэлэй үтэ хэлэhэнэй hүүлээр съезд хадаа «Знание» бүлгэмэй правлениин ажал ябуулгые нэгэн дуугаар hайшаагаа, тоосоото элидхэлээр тогтоол гаргаа, шалгалтын комиссиин тоосоое баталаа.

Мүнөө үедэ КПСС-эй XXIV съездын, партиин Центральна Комитедэй пленумүүдэй материалнууд ба шиидхэбэринүүдые шудалха, тайлбарилха, ССР Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо бэлдэхэ хүдэлмэри нийтэ политическэ эрдэм тайлбарилга дэлгэрүүлгын гол удхань болохо ёhотой. Бүхы совет хүнүүдэй научна үзэл бодолтой болохо хэрэгтэ бүри ехээр туhалха, ажалшадта партиин политикые бүри гүнзэгыгөөр ойлгуулха, тэдэниие коммунизмын үзэл сурталда үнэн сэхэ байдагаар хүмүүжүүлхэ гээшэ нийтэ политическэ эрдэм дэлгэрүүлгын зорилгонь болоно гээд, бүлгэмэй правлениин тоосоото элидхэлээр баталан абтаhан тогтоол соо онсолон тэмдэглэгдэнхэй.

Коммунис байгуулалтада партиин хүтэлбэрилхы үүргын дээшэлдэг, мүнөөнэй эрхэ байдалда хүдэлмэришэн ангиин гол үүргэ дүүргэдэг тухай асуудалнуудые бүри хүсэдөөр тайлбарилха, революционно, дайшалхы ба ажалай заншалнуудые бүри үргэнөөр тайлбарилха хэрэгтэй.

Коммунис байгуулалтын мүнөөнэй шатада ажалшадай экономическа эрдэмтэй байха тухай бүри ехэ эрилтэ табигдана. КПСС-эй XXIV съездын хараалhан экономическа политикые, совет общестбын хүгжэлтын жама ёhонуудые, ажал эрхилхэ талаар ленинскэ гол ёhонуудые, онол аргануудые, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ асуудалнуудые гүнзэгыгөөр тайлбарилгада лекторнуудай, бүлгэмэй организацинуудай хүсэлэл оролдолгые зорюулха шухала гээд тогтоол соо хэлэгдэнэ.

Бүлгэмэй организацинууд хадаа бүхы совет хүнүүдые hайн абари заншалтайгаар хүмүүжүүлгэдэ түсгаар анхарал хандуулха, совет ажабайдалай шухала гол ёhонуудые, онсо өөрэ шэнжэнүүдые гүнзэгыгөөр тайлбарилха, коммунис абари заншал хүмүүжүүлгэдэ туhалхаар hайн үльгэр жэшээнүүдые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, социалис ёhо гурим, ажалай ба үйлэдбэриин журам эбдэhэн хүнүүдтэ олониитын зүгhөө нүлөө үзүүлхэ ёhотой.

Марксизм-ленинизмын агууехэ үзэл сурталые, наука ба техникын туйлалтануудые бүри эдэбхитэйгээр тайлбарилхыень, КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые дүүргэлгэдэ эрхим туhа нэмэри оруулхыень бүлгэмэй гэшүүдые, бүхы совет интеллигенциие съезд уряалаа.

Удаань «Знание» гэжэ бүхэсоюзна бүлгэмэй уставта зарим хубилалтануудые оруулха тухай тогтоол баталан абтаа.

Бүлгэмэй правлениие ба шалгалтын комиссиие съезд шэнээр hунгаа.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые делегадууд угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа. (ТАСС).

...Р БУХЭНӨӨ—ҮНДЭР УРГАСАДА

УРГАМАЛАЙ ХОРОТОН УСАДХАГДАНА

...й тарилга дүүрэжэ, ур... ...хойноhoo харууhалгын ...аhа эхилбэ. Мүнөө жэл ... механизаторнууд болон ... миллион центнер та... ...ража абаха гэhэн дай... ...зорилго урдаа табинхай. ...тарилга агротехническэ ..., богонихон болзортэ ...hүүлэй үедэ ороhон бо... ...даа ургаса хаа хаана... ...э hайнаар гаража эхил... ...тэй хамта буртаг үб... ...ургалсана. ...дэрнүүдтэ Улаан-Үдын ...уудай гурбан самолёт Суулгын, «Одон» совхозуудай, «Заганский» колхозой тарялангай буртаг үбhэн, хорхой шумуултай тэмсэжэ эхилбэ.

— Хүдөөгэй таряашадта түрүүшынхеэ туhална бэшэбди. Жэл бүри Мухар-Шэбэрэй аймагта ерэжэ, ажахынуудай мэргэжэлтэд, механизаторнуудтай хамта баян ургасын түлөө тэмсэдэгбди. Би нёдондо «Авангард», Суулгын совхозуудай, «Родина», «Знамя Ленина» колхозуудай тарялан дээгүүр ниидэжэ, буртаг үбhэ, хорхой шумуулнуудые усадхаа hэм. Мүнөөшье жэлдэ эдэ ажахынуудайнгаа танил поли дээгүүр ниидэжэ, ороohото ургамалай үндэр ургасын түлөө «ногоон дайсадтай» тэмсэжэ байнаб, — гээд летчик Д. Н. Щергин хөөрэнэ.

Нүхэр Щергин «Авангард» совхозой полиин буртаг үбhэ усадхажа дүүргээд, Суулгын совхоздо ерэhээр 2 хоноод байна. Үдэр бүри мянган гектарай «ногоон дайсаниие» усадхана. Га бүридэ 1,5—2 килограмм хүртэхөөр 2,4 «Д» гэhэн аминна дабhа сүршэнэ. 4—5 үдэрэй туршада 3500 гектар шэниисын буртаг үбhэн усадхагдаха юм. Тэрэ үнгэрэгшэ жэлдэ энэ ажахыда ажаллахадаа 3300 гектарай буртаг үбhэ үгы хэhэн.

Тиихэдэ летчик Ц. Ш. Раднаев «Заганский» колхоздо ерэhээр хоёр хонобо. Эндэ тарэ 4 мянган гектарай «ногоон дайсаниие» усадхаха даабаритай. Мүнөө авиатор Раднаев Түгнын уhалууриин системын поли дээгүүр ниидэжэ, 1000 гаран гектар тарянай буртаг ногоо, хорхой шумуулнуудые усадхаа. Гурбадахи самолёдой эзэн В. Г. Веретенин «Одон» совхоздо 2000 гаран гектарай буртаг үбhэ үгы хэбэ.

Авиаторнууд аймагай колхоз, совхозуудта таригдаhан 66300 гектар ороohото ургамалай 32500 гектарай буртаг үбhэ, хорхой шумуулнуудые агаарhаа усадхаха даабаритай. Авиаторнуудай hаатангүй, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахын тулада ажахын хүтэлбэрилэгшэд, агрономууд бүхы юумэ хээ.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

...АЛИМНАЙ ...ЭШЭЛНЭ

Посельскэ hүнэй фермын hаалишад Прибайкалиин «Путь к коммунизму» колхозой hаалишадай гаргаhан үүсхэлые hайшаан дэмжэhэнээ мэдүүлээ бэлэй. Үнгэрэгшэ 5 hарын туршада тус коллектив үнеэн бүриhөө 2007, майда 429 килограмм hү haажа абаба.

Һаалишад даажа абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байнхай. Һаалишан Е. Н. Ермолаева энэ хугасаада үнеэн бүриhөө 2367 килограмм hү haаба. Энэ нүхэрнай үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй жэшэхэдэ, hү haалияа 435 килограммаар дээшэлүүлээ. Ажахын мэдээжэ haалишан Л. Мяханова үнгэрэгшэ hарада үнеэн бүриhөө 513 килограмм hү haажа амжаа. Һаалишад В. В. Бурдуковская, В. С. Билсагаева, Г. А. Ступакова гэгшэд мүн hайн үрэ дүн туйлана.

Зунай тунга ногоондо малаа hайнаар бэлшээжэ, hү haалияа дээшэлүүлхэ хэрэгтэ мал адуулагшад гол анхаралаа табина. Посельскэ hүнэй фермын коллектив зунай 3 hарын туршада үнеэн бүриhөө 1720 килограмм hү haажа абаха гэhэн дээшэлүүлэгдэhэн уялга абанхай. Бүрүүшэд Н. П. Логинова, Е. А. Хвостова гэгшэд хаража байhан залуу мал бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхэдээ 1000 граммhаа доошо бэшээр нэмээжэ абаха тухайгаа мэдүүлбэ.

Мүнөө эндэ үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 15 килограмм hүн haагдана. Һаалишад Г. Ступакова, Л. Мяханова, Н. Билсагаев гэгшэд сүүдхын туршада үнеэн бүриhөө нүүдhээ дээшэ hү haана

Бэлшээриин хаhада ехэ hү haажа абаhан haалишад зунай шэмэтэй ногоондо үхэр малаа бэлшээн таргалуулжа шадаhан ухэршэд урмашуулагдаха юм. Болохоёо байгаа СССР-эй 50 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтаха гэhэн зорилго малшаднай урдаа табяад, шармайн ажаллана.

С. ХАЛТУЕВ
«Байкал» учхозой парткомой секретарь.

ХРОНИКО

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1972 оной июниин 16-най Указаар Баргажанай аймагта Хилганын сомоной Совет бии болгогдобо. Центрынь —Хилгана тосхон. Урдань Хилгана тосхон энэ аймагай Уланай сомоной Соведтэ ородог байhан.

Хэжэнгын аймагта бии болгог доhон шэнэ тосхон бүридхэлдэ абтажа, Новокижингинск гэжэ нэрлэгдэбэ.

Аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаануудhаа

ПАРТИ БА АРАДАЙ НЯГТА ЖАГСААЛ

Зэдэ

«Уласхоорондын байдал тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй майн (1972 оной) Пленумэй дунгүүд тухай» асуудал аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Элидхэлшэ партиин райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. Р. Потепалов, үгэ хэлэгшэд XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь С. Д. Григорьев, «Бурцелинстрой» трестын № 589 ПМК-гай начальник Ю. В. Хунданов, Зэдэ станциин дунда hургуулиин директор Ш. Д. Мансарунов, «Коммунизм» колхозой парткомой секретарь Ц-Д. Д. Доржиев болон бусад КПСС-эй Центральна Комитедэй, тэрэнэй Политбюрогой, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй гадаадын политикын талаар ябуулжа байhан ехэ хүдэлмэриие үнэн зүрхэнhөө hайшан дэмжэжэ байhанаа мэдүүлбэ.

КПСС-эй XXIV съездын hүүлээр партиин Центральна Комитет ленинскэ гадаадын политика бэелүүлхэ талаар хүдэлмэреэ айхабтар эдэбхижүүлээ, энэнь дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлнэ гэжэ тэдэнэр онсолон тэмдэглэбэ.

СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлхые суглаанда хабаадагшад аймагай ажалшадые уряалба.

Улаан-Үдэ

Улаан-Үдын аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан зарлагдажа, «Уласхоорондын байдал тухай» асуудалаар КПСС-эй ЦК-гай майн (1972 он) Пленумэй дүнгүүд тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ үгэ хэлэhэн КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь К. К. Шомоев, «Коммунизм» колхозой hү haалиин фермые даагша К. Я. Кокорина, Тарбагатайн кондитерскэ фабрикын директор М. Т. Румянцев, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь А. И. Хандархаев болон бусад КПСС-эй XXIV съездын хараалhан гадаадын политикые бэелүүлхэ, дэлхэй дээрэ эб найрамдал хүгжөөхэ, амгалан тайбан байдал тогтоохо талаар партиин Центральна Комитедэй, тэрэнэй Политбюрогой, Л. И. Брежневэй өөрынь бэелүүлжэ байhан айхабтар ехэ ажал ябуулгые аймагай коммунистнууд, ажалшад олониитэ үндэрөөр сэгнэжэ, халуунаар дэмжэжэ байна гэжэ мэдүүлээ.

Аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаанай хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой секретарь В. Ф. Лысов хабаадалсажа, үгэ хэлэhэн байна.

Партиин Центральна Комитедэй гадаадын политическэ хараа шугамые бүри мүhэн hайшаахатаяа хамта, юhэдэхи табан жэлэй түсэб, СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаhан социалис уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэ зорилго хараалhан резолюци партийна эдэбхитэдэй суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар батала н абаба.

Хэжэнгэ

Эндэ болоожо үнгэрhэн аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаанда хабаадагшад «Уласхоорондын байдал тухай» асуудалаар КПСС-эй ЦК-гай майн (1972 он) Пленумэй дүнгүүдые зүбшэн хэлсээ.

Уласхоорондын асуудалаар КПСС-эй XXIV съездын хараалhан политикые бэелүүлхэ зорилгоор партиин Центральна Комитедэй, тэрэнэй Политбюрогой, ЦК-гай Генеральна Секретарь Л. И. Брежнев hүүлэй үедэ бүтээжэ байhан эсэшэ сусашагүй, гүнзэгы удха шанартай ехэ ажал ябуулгые бүрин түгэс дэмжэжэ байhанаа партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ үгэ хэлэhэн КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Б. Д. Ангархаев, Чисаанын совхозой хонишодой бригадын бригадир Д. И. Александров, Хэжэнгын совхозой 4-дэхи отделениие эрхилэгшэ Б. Ц. Намдаков, ВЛКСМ-эй райкомой таhагые, даагша С. Р. Баяндуев, Хэжэнгын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Д. О. Ямпилов болон бусад элирхэйлээ.

«Уласхоорондын байдал тухай» асуудалаар КПСС-эй ЦК-гай майн (1972 он) Пленумэй дүнгүүдые hайшааhан, дэмжэhэн резолюци суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар батала н абаа.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэри бэелүүлхын түлөө

ОЛЗОТОЙГООР АЖАЛЛАХА — МҮНӨӨДЭРЭЙ ЭРИЛТЭ

Юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй дүнгүүд республика дотор бүрин согсологдожо, бүгэдэндэ мэдээжэ болоошье haань, тэрэниие анхаралтайгаар шэнжэлхэ, алдуу эндүүгээ hайса ойлгожо абаад, энэ жэлдэ дабтангүй, урда жэлэйхиhээ бүри hайнаар ажаллаха гэжэ оролдохо шухала. Үнгэрhэн жэлдэ республикымнай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд ниилээд амжалтатайгаар ажаллажа гараhай. Колхоз, совхозууднай гүрэндэ ороохо тараа, хартаабха, мяха, hү, үндэгэ худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ hэн. Жэлэй эсэстэ бухы түрэлэй малай тоо толгой олошоржо, ашаг шэмэнь дээшэлhэн байгаа. Нийтын адууhа малда урда жэлэйхиhээ 52 мянган тонно тэжээлэй единицын хэмжээнэй тэжээл ехэ бэлэдхэгдэhэн юм.

Теэд эдэ юрэнхы дүнгүүдые hайса шэнжэлжэ үзэхэдэ, дутагдалнууд хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд, айхабтар олон дайралдана. Энээн тушаа КПСС-эй XXIV съезд дээрэ партиин ЦК-гай тоосоото элидхэл хэхэдээ Л. И. Брежнев иигэжэ хэлээ hэн: «Урдандаа юумые эгээн түрүүн тоогоорнь сэгнэхэ гээшэ заншал болошоhон байгаа. Тиигээшьегүйдэ аргагүй hэн. Мүнөөшье юумэнэй тоо шухала байhаар. Зүгөөр энээндэ дам саашадаа продукциин шанар, предприятиин экономическа талань нэмээгдэжэ, гүйсэд хараада абталсаха ёhотой. Жэшээнь, ямар нэгэн хүтэлбэрилэгшын продукци абалга тухай тоосоходонь, тэрэнэй хүдэлмэриие зүбөөр сэгнэхын тула энэнь ямар гаргашатайгаар туйлагдааб гэжэ тодорхойлогдохо болоно». Тиимэhээ 1971 оной дүн эрилтын ёhоор шэнжэлээд үзэе.

Энэ жэлэй эхиндэ республика доторнай 64 совхоз бии байhан. Тэдэнэй 27-ниинь хонин ажалтай, 21-ниинь мяха, hү үйлэдбэрилхэ шэглэлтэйнүүд. Бэшэниинь овощ ургуулхаар, зүты харууhалхаар, мори, гахай, ан, шубуу үсхэбэрилхээр мэргэжэнхэй. 1968 онhоо хойшо Зэдын аймагай Борьёогой, «Октябрьский», «Заречный». совхозууд ажахын тоосоондо хүсэдөөр оруулагданхай.

Үнгэрhэн жэлдэ сэбэр олзо оруулха түсэбөө мийн 11 совхоз дүүргээ, 13 совхоз хараалагдаhанhаа доогуур олзо абаа. Тиигэжэ бухыдөө 29 совхоз гэхэ гү, али совхозуудай 40 процентнь жэлээ гарзагүйгөөр дүүргэhэн байна. 35 совхоз гүрэндэ 1.878 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулхын орондо 6.610 мянган түхэригэй гарза хэhэн байшоо.

Ямар ушар, шалтагаанhаа иимэ ехэ гарза гараба гээшэб? Нэн түрүүн тараалан, сабшалангай ургаса бага, адууhа малай ашаг шэмэ бирагүй байжа, продукциин өөрынь үнэ сэн ехэ байна бшуу. Энээнэй хажуугаар эхэ мал олоороо hубайрна, үхэл гарзада ороно.

Нёдондо эгээн ехэ гарзатайгаар гараhан совхозуудай тоодо Онохойн совхоз (534 мянган түхэриг), Нарhатын (480 мянган түхэриг), Инсэнгын (364 мянган), Торнин (351 мянган түхэриг), «Первомайский» (350 мянган түхэриг) болон бусад совхозууд ороно.

Республикын совхозуудай продукци абалгада гаргашалагдаhан түхэриг бүхэниинь мийн 3 мүнгэ ашаг олзо үгөө. Колхозуудта энэнь 23 мүнгэндэ хүрэнхэй.

Иимэ гарза хохидолтойгоор хүдэлжэ гарабашье, республикын совхозууд энэ жэлдэ үйлэдбэреэ ниилээд бэхижүүлжэ, машина, техникэ олоор абажа байнхай. Энэмнай нийтын байгуулалтын ашаг, парти болон правительствын анхарал оролдолгын хүсэн болоно бшуу. Тиигэжэ совхозууднай байгша ондо hайнаар ажаллаха, продукци ехээр үйлэдбэрилжэ, гүрэндөө тушааха, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха дүүрэн аргатай байна.

Жэлhээ жэлдэ тараалан, сабшалангай ургасын бага байhан ушарhаа, мүн тэрээндэ гаргаша ехээр хэгдэhэнhээ совхозуудай газар тараалангай продукциин өөрынь үнэ дан ехэ байhаар. Жэшээнь, нёдондо ороохо тараанай центнер бүхэнэй өөрынь үнэ 8 түхэриг 49 мүнгэтэ, үбhэнэй — 4 түхэриг 82 мүнгэтэ, зеленко — 4 түхэриг 23 мүнгэтэ болоо. Тэжээлэй иимэ үнэ сэн ехэтэйгээр абтаhанhаа малажалай продуктнуудай өөрынь үнэ сэн дээшэлнэ.

1971 ондо совхозуудта haагдаhан hүнэй центнер бүхэнэй өөрынь үнэ сэн 24 түхэриг 78 мүнгэтэ, үхэрэй шэгнүүрэй нэмэлтын центнер бүхэниинь 134 түхэриг 59 мүнгэтэ болоhон байха юм. Һү, мяханай өөрынь үнэ сэнгэй хахадыень тооной тэжээл эзэлнэ.

Онохойн совхоздо рассадаар hуулгаhан куузику гектарай 190 центнер ургаса үгэбэшье, тэрэнэй центнер бүхэниинь аяар 4 түхэриг 75 мүнгэтэ болоо. Энэ совхоз хэдэн жэлдэ куузику ургуулжа байбашье, тэрэниие харууhалха, хадагалха түсхай технологитой болоодүй байhаар. Нёдондо нүхэн соо хэжэ, трактораар дарагдаhан, хүлдэhэн куузикугай шанар ниилээд муудаhан байжа, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлгэдэ бирата й туhалаагүй. Тэжээл бэлэдхэлтэдэ иимэ hаланаар, хайша хэрэгээр хандажа болохогүй.

Хэрбээ ажалаа зүбөөр эмхидхэд, мүнгэ зөөридөө гамтайгаар хандаад байбал, совхоз бүхэн олзотойгоор хүдэлжэ гараха аргатай. Энээниинь Онохойн болон Пограничная совхозуудай жэшээ дээрэ хаража үзэе. Эдэ хоёр совхозой эдлэдэг газарай шанар адлирхуу юм. Зүгөөр Онохойн совхоз уhалагдадаг газараар үлүү.

Үнгэрэгшэ жэлдэ эдэ совхозууд тараалан, сабшалангай ургасын, малай ашаг шэмын, малай hубайрха, үхэл гарзада орохо талаар балай илгаагүй байгаашье haа, Пограничная совхозойхид мүнгэ зөөрнеэ наринаар, түсэбөөр хараалагдаhанай зэргээр, продукциин абтаха хэмжээ багсаажа гаргашалhанай, мүн продукциин шанар hайжаруулха хэрэгтэ анхарhанай ашаар жэлээ сэбэр олзотойгоор дүүргэhэн байха юм. Харин нүгөөдэнь хахад миллионhоо үлүү ехэ гарзатайгаар гаргаhан байна бшуу.

Онохойн совхоздо мүнгэ зөөриин гаргашые директорынь, тэрэнэй туhалагшад нарин нягтаар шалгадаггүй. Тиимэhээ ажал хээгүй аад, наряд бэшэжэ, мүнгэ абаха, ямаршье гуримгүйгөөр шан үгэхэ, барилгын материалнуудые хэнhээшье hурангүйгөөр «хэрэглэгдээ» гээд гаргашалжархиха баримтанууд эндэ ушардаг.

Тэрэшэлэн хүдэлмэришэдэй салин хүлhэндэ үлүү ехэ мүнгэн ошоно. Нёдондо түсэбөөр хараалагдаhанhаа 14,2 процент үлүү мүнгэн хүнүүдтэ түлэгдэhэн байна. Илангаяа штадаар хараалагдаhанhаа олон хүн хүдэлгэгдэнэ, хүнүүдэй хэhэн ажал, тэрэнэй шанар hайса шалгагдангүйгөөр түлэгдэнэ. Энээн дээрэhээ болоожо, олон ушарта хэгдэhэн хүдэлмэриие ехэ болгожо гү, али орой хэгдээгүй хүдэлмэриин түлөө мүнгэн түлэгдэнэ ха юм. Иимэ ушар Онохойн, Хурамхаанай совхозуудта элишэлэгдэhэн байна. Эдэ бүгэдэ продукциин өөрынь сан дээшэлүүлнэ ха юм. Жэшээнь, Хурбын совхоздо салин хүлhэнэй түлбэриин хойноhоо хиналта табигдаагүй байhан дээрэhээ хүнүүдтэ аяар 23 мянга гаран түхэриг хуули бусаар түлэгдэhэн байгаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ КПСС-эй ЦК болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет хүдөөгэй ажалшадай салин хүлhэ дээшэлүүлхэ, тэдэнэрые материальна талаар урмашуулха тушаа хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые абаhан байна. Дээгүүр мэргэжэлтэй тракторист-машинистнарта, малшадта нэмэлтэ түлөөhэн үгтэхэ болонхой. Хүнүүдэй салин хүлhэн имагтал хэhэн ажалайнь хэмжээгээр, шанараарнь тодорхойлогдохо ушартай.

Байгша ондо урда жэлэйнгээ эдэ бухы дутагдалнуудые усадхажа, гүрэнэй мүнгэ зөөридэ нарин нягтаар хандаха эрилтэ совхоз бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэ табигдана гээшэ. Илангаяа тараалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ адууhа малай ашаг шэмэ ехэдхэжэ, тоо толгойень олошоруулха талаар бии байгаа арга боломжонуудые хүсэдөөр хэрэглэхэ тушаа совхозуудай бухы хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэд оролдохо уялгатай.

Мүнөө үедэ ургасын хойноhоо оролдосотойгоор харууhалха, буртаг ногоое химическэ аргаар усадхаха, ургаса хураалгада эртээнhээ бэлдэхэ гэжэ хаа хаанагүй ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ байна. Илангаяа нийтын адууhа малда hайн шанартай тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ хэрэгтэ анхарал ехээр табигдаха ушартай. Тиихэдээ мүнөөнhөө сенаж дараха hайса ханалагдаhан траншей бэлдэхэ, үбhэ хураалгын машина, техникэ заhабарилжа түргэнөөр дүүргэхэ болоно.

Мал ажалаа саашадань hайнаар эрхилхэ талаар хэхэ юумэн ... Нэн түрүүн, малай hубайрал, үхэл гарзада оролготой эри... сэхэ, малай үүлтэр hайжар... тушаа бухы хэмжээнүүд абт... байна. Илангаяа малые искус... венна аргаар үрэжүүлхэ хүдэл... нарин нягтаар ябуулагдаха ... тэй. Тиимэhээ техник-үрэжү... шэдээр найдалтай хүнүүд таб... жа, тэдэнэрэй мэргэжэл са... гэлжэ дээшэлүүлэгдэжэ байх... лоно.

Ажахы бүхэндэ үсхэбэри... үлөөгдэхэ эмэ тугал, хурь... поршоонхонуудые hайнаар ... лүүлжэ, зүбөөр харууhалха... лаар мэргэжэлтэд сэхэ харю... гатай.

Саашадаа малшадай ажал... тэй хүдэлмэриие оньhожору... адууhа малые промышленн... hэ hуури дээрэ үсхэбэрилд... лохо талаар ехэ хэмжээнүү... раалагданхай. Эдэ жэлнү... адууhа малай томо комплекс... бүтээгдэжэ, тэндэхи ажал ү... жэдөө оньhожоруулагдаха ба...

Мал ажалай хямда сэнтэй ... дукци абаха хэрэг нэн түрүү... най бэлшээриие зүбөөр хэр... hэнhээ дулдыдаха гээшэ. Тии... зунай бэлшээриин үедэ үнеэ... риhөө 1100 килограмм hү ... гэжэ шиидэhэн Прибайкал... магай «Путь к коммунизму» ... хозой, мүн зунай зууи ү... үхэр бүхэнэй шэгнүүрые 100... лограммhаа бага бэшээр ... үүсхэл гаргаhан Хяагтын ай... «Дружба» колхозой мал... жэшээ хаа хаанагүй халаа ... бээ гэжэ найдагдана. Зуни... лаа hайса таргалуулжа, ... мыень дээшэлүүлжэ шадаа... продукциин өөрынь үнэ сэн ... хямдарха байна бшуу.

Үйлэдбэреэ ашаг үрэ... эрхилхэ хэрэгтэ ажахынуу... номистнууд болон бухгал... ехэхэн үүргэ дүүргэхэ бай... дэнэр гүрэнэй зүгhөө ... налта табижа, нэгэшье ... үлүү гаргашалхагүй гэжэ ... хо уялгатай, СССР-эй тог... 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэ... угтаха, ажахы бүхэн энэ ... ашаг олзо ехэтэйгээр дүүр... шэ мүнөөдэрэй эгээн шух... рилгонуудай нэгэн болоно.

В. САГА...
БурАССР-эй ...
ажахын ...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. А. Чернояров.

Авторай фото.

ГАЗАРАЙ АМИСХАЛ

Үнинэй танил механизатортаяа hаяхан ушархадаа ехэ баярлажа, амжалтануудаарнь омогорхоод, тэрээн тухай заабол бэшэхэ гэhэн бодол түрөө бэлэйб. Владимир Александрович Чернояровые бүри табяад онhоо хойшо мэдэхэб. Үнэн сэхэ, урагшаа hанаатай, зориhондоо хүрэхэл гэжэ оролдодог хүн.

— Манай Володя хара багаhаа техникэдэ ехэ дуратай, hургуулиhаа ерэhээр лэ тракторнуудай захаар эрьелдэхэ, зунай амаралтын үедэ прицепщигээр ажалладаг байhан юм, — гэжэ эсэгэнь хэлэжэ hуугша hэн. — hанааень тэшэ ядажа, трактористын курсада ябуулhан хүмди даа.

Арбан зургаатай хүбүүн hаял паспорттай болоходоо трактористын үнэмшэлгэтэй байhан. Хяагтын МТС-тэ hуралсажа, механизаторай мэргэжэл шудалhан энэ хүбүүн түрэл Хираанай-Адаг нютагтаа саг үргэлжэ ажаллажа ябаhаар.

— Эсэгэ ороноо хамгаалха Агуухэ дайнай hүүлээр гэртээ бусажа ерэhээр лэ тракторта hуугаа hэм. — гэжэ Владимир Александрович хөөрэдэг. Бэрхэшэг саг байгаа. Юумэн дуталдаха. Илангаяа тракторнуудай элдэб чаhтьнууд олдохогүй.

Энэ хүшэр сагта — 1946 оной хабар залуу коммунист Владимир Александровичые нютагтань МТС-эй тракторна бригадын бригадираар томилоо бэлэй. Тиигэжэ залуу наhанайнгаа эршэ зоригые газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ, трактор, машинануудые бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ хэрэгтэ зорюулhан байна.

Ажалаа hайса мэдэхэ, хүнүүдтэй үгэеэ ойлголсожо ядадаггүй Владимир Чернояровые нютагайнь зон колхозойнгоо түрүүлэгшээр hунгаhан юм. Энэ тушаалда коммунист Чернояров үнэн сэхээр ажаллажа, хамтын ажалые хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ, олоной зөөри арьбадхаха гэжэ яhала оролдоо. Хожомоо эндэ совхозой байгуулагдахада Владимир Александрович трактористаар ажаллахые хүсэhэн байна.

Тэрэ үедэ механизаторай хүсэл бэелүүлэгдээгүй, дахин тракторна бригадын бригадираар ажаллажа ороhон байха юм. Харин hүүлэй табан жэлэй туршада тэрэ тракторта hуужа, ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

МТЗ-50 тракторта hуугаад, жэлэй дүрбэн сагта hаадгүйгөөр ажалладаг хадань Владимир Александровичые совхозой хүтэлбэрилэгшэд эгээн харюусалгатай газарта табидаг. Сабшалан дээрэ шэбхэ зөөхэ, үбhэ хураалгын үедэ тракторта хүдэлжэ ябаад, үбhэшэдэй звеное ударидаха, хабарай тарилтын, наар хахалалгын үедэ газар хахалха, үбэлдөө гүүртэ, отарануудта үбhэ тэжээл зөөхэ... Юрэдөө хэхэ хүдэлмэри мундахагүй. Теэд тракторист Чернояровай «булад хүлэг» ходоодоол бэлэн байдаг.

— Энэ тракторта табадахи жэлээ ажаллажа ябанаб, —гээд Владимир Александрович асуудалдамни харюусаа hэн, — 5 мянга гаран гектар условно хахалалга хэгдээ. Зүгөөр тракторни капитальна заhабарилгада ороодүй.

Трактор гээшэмнай агта хүлэгтэл адли анхарал, харууhалгын хүшэн ха юм. Саг соонь тоhодоод, шүрэб, гайкыень шангадхаад, тооhо шоройень сэбэрлээд ябабал, хэзээдэшье шамайе голхоруулхагүй.

Владимир Александровичай хүдэлдэг мөөртэй трактор дизельнэ гэнжэтэ тракторнуудhаа дутуугүй хүдэлгэгдэнэ. Үдэртөө 4,5 гектар газар хахалха нормотой байбал, тэрэнээ 7,5 гектарта хүргэнэ.

— Үнгэрhэн долоон хоногой туршада Владимир Александрович 45 гектар паар хахалжа, бригада соогоо эрхимлээ, — гэжэ бригадирынь хөөрэжэ байгаа hэн.

Энэл даа абьяаста ажалайнь ашаг үрэ, мэргэжэл шадабариинь бодото гэршэ. Үглөөнэй 8 часhаа үдэшын 8 час болотор Владимир Александровичай трактор нэгэшье hаадгүйгөөр хүдэлгэгдэдэг байна.

— Одоошье газарай амисхал бэедээ шэнгээhэн хүн шуу даа, —гэжэ нютагайнь зон тэрэниие магтадаг.

Иимэл хадань Владимир Александровичта «Буряадай АССР-эй габьяата механизатор» гэhэн үндэр нэрэ олгогдоо, мүн Ажалай Улаан Тугай орденоор, В. И. Ленинэй зуун жэлэй ойн баярай медаляар тэрэ шагнагдаhан байна бшуу.

hүүлэй хоёр жэлэй туршада тракторaa бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэжэ, аймагай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. Нёдондо МТЗ-50 трактораараа Владимир Александрович 1300 гектар условно хахалалга хээ. Мүн иимэрхүү амжалта 1970 ондо туйлагдаа бэлэй.

Владимир Александрович гансахан ажал дээрээ коммунистын нэрые дээрэ үргэжэ ябадаг бэшэ, харин гэр бүлэдөөшье жэшээ харуулдаг. Мария Ильинична эхэнэртээ 5 басага, 2 хүбүү томо болгожо, эрдэм номдо hургажа, хүмүүжүүлжэ байнхай. Урдань hаалишанаар хүдэлжэ байhанаа бэеэ муудабашье, Мария Ильинична хэхэ ажалаа олоод лэ, хүүгэдэй яслинуудта ажалладаг болонхой.

Ажалша энэ бүлэдэ үдэhэн ухибүүдынь hурахадаашье, хүдэлхэдөөшье магтаал хайрада хүртэнэ. Виктор хүбүүниинь баhал аба шэнгеэр механизатор болохо хүсэлтэй, мүнөө hургуулиингаа hүүлээр, амаралтын үдэр эсэгынгээ тракторта хүдэлдэг болонхой. Иигэжэ механизаторай мэргэжэл үе дамжахаяа байна ха юм. Баhал газарай амисхал бэедээ шэнгээжэ захалаа бшуу.

Аймагай механизаторнуудай социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ гарадаг Владимир Александрович Москва хото ошожо, ВДНХ-да хабаадаhан байна.

Эрхим тракторист Владимир Александрович Чернояровай фото Хяагтын совхозой, КПСС-эй Хяагтын райкомой, аймгүйсэдкомой Хүндэлэлэй самбарта хараха байха.

Байгша ондо таби наhа хүрэжэ, тэрэнэйнтээ гушаад жэлыень трактор, машина ашаглалгада зорюулhан энэ механизатор урма зориг түгэлдэр, мэргэжэл шадабаряар баян ажаллажа ябана. Энэ hайхан хэрэгтэнь үшөө ехэ амжалта хүсэе.

А. БОРИСОВ.

ТҮСЭБӨӨ УРИДШАЛАН ДҮҮРГЭБЭ

Хурамхаанай совхозой hаалишад үнгэрэгшэ таба hарын туршада габшагай бэрхээр ажаллажа, гүрэндэ hү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые июниин тэнгээр 126 процент дүүргэбэ. Ажахын hаалишад хараалhан түсэбhөө гадуур 539 центнер hү тушаагаа. Эдэ нүхэдэй ажалдаа үнэн сэхээр хандаhанай ашаар совхоз иимэ амжалта туйлажа шадаа. Һаалишад Татьяна Нечкина, Роза Бадмаева, Римма Сотонова болон бусад даабариhаа гадуур ехэ hү haажа, совхоз соогоо түрүү зэргэдэ ябажа байнхай.

СССР гүрэнэй тогтоhоор 50 жэлэй ойн баярые ажахын hаалишад болон мал адуулагшад ажалай ам... таар угтахаар оролд... байнхай. Таба hарын ... гөөр эндэхи hаалиша... маг соогоо 1-дэхи hуу... гаража, партиин райко... аймгүйсэдкомой дамжу... гын Улаан тугта хүртө...

Ажахын hаалишад ... бэлшээриин 4 hарын ту... да үнеэн бүриhөө 1000 ... лограммhаа доошо бэш... hааажа абаха гэhэн соц... уялга батала н абанхай...

Г. БАДМА...
Хурамхаанай аймаг.

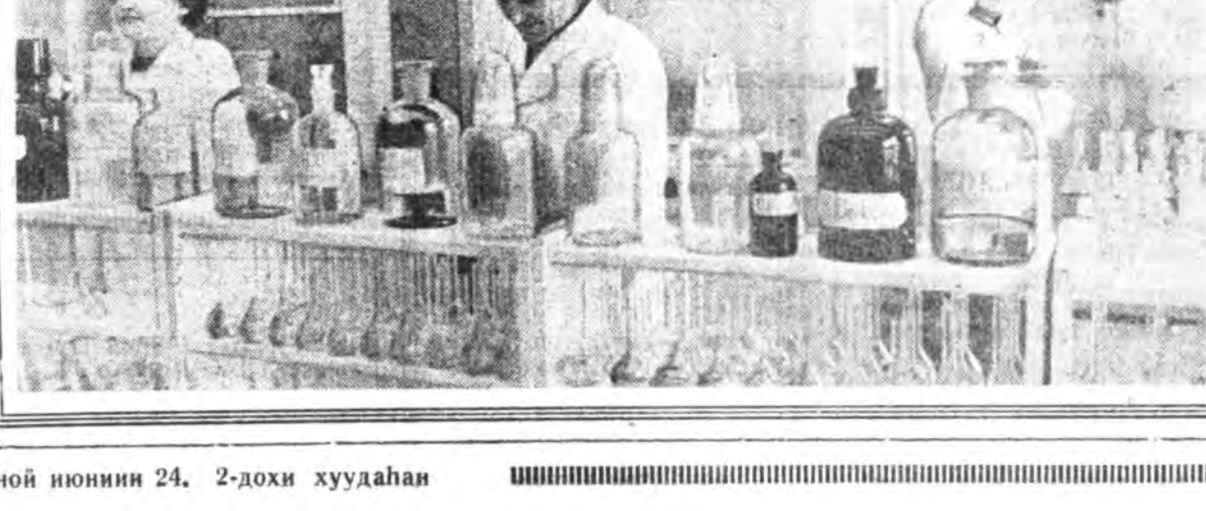

КАЗАХАЙ ССР. Гурьевска областиин Балыкши... ска районой загаhа олзоборилгын артельнүүд энэ жэ... дэ 50 мянган центнер зага hа бариха гэhэн уялга аб... hан байна. Амангельды колхозой Ш. Айшабазо... звено Ураал мүрэн дээрэ ехэ олзотойгоор загаhаш... на. Загаhанай Рурьевска комбинадта 500 центнер ... гаhан эльгээгдээд байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: губшуур татагдажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

Үнгэрhэн табан жэлэй туршада Магаданска областьдо капустын ургасын гараса 177-hоо 236, хартаабхын ургасын гараса 73-hаа 97 центнер хүрэтэр ургаа.

Эндэ Колыма болон Чукотскын хүрьhые шэнжэлгээр научно-практическа ехэ ажал хэгдэнэ, хойто зүгэй сэбдэг хүйтэн эрхэ байдалда минеральна болон органическа үтэгжүүлгэнүүдые хэрэглэхэ туршалгануудые хэнэ, хүдөө ажахыда хэрэглэгдэхээр газарнуудай агрохимическэ карта табина.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүүн гарhаа — зоотехник Галина Кошелева, лабораториие даагша, Анатолий Портной ба лаборантка Галина Портная.

ТАСС-ай фотохронико.

ЯКУТСК ХОТО. ОРДЖОНИКИДЗИИН ТАЛМАЙ

ТАСС-ай фотохронико.

ЯХАД ОРОН ЕРЭЭДҮЙ ТЭЭШЭ ДАБШАНА

Гайхамшагта һара, үдэрые Автономито Республикын байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе яхад арад нюниин һүүл багта баяр жабхалантайгаар тэмдэглэхэ юм. 50 жэлэй турша соо хизаарай ажалшадай ажабайдалда социально-экономическа асари ехэ хубилалтанууд болоо. Яхадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. Я. ОВЧИННИКОВА ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, Яхад ороной ямараар хубилһан тухай дэлгэрэнгыгээр тэмдэглэбэ.

— Бага үндэһэ яһатанда анхарал оролдолго ехээр хандуулһанайнь түлөө яхад арад И. Ленниндэ, түрэл партидаа гүнзэгы сэдьхэлһээ баясан, мүргэн ябадаг юм, — гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

1921 оной хабар Сибирьто граждан дайнай боложо, хаанай хархис булимтарагшадай хорото ябуулга хэжэ байха үедэ, холын Хойто зүгтэ Совет засаг бэхижүүлхын түлөө Яхадай түрүү хүбүүдэй баатарлиг тэмсэл ябуулжа байхадань, үгытэйшүүл болон батраагуудай волостын конференци эндэ болоо һэн. Яхад ороной ажалша арад түмэнэй зүрһөө халуун дулаан мэндэшэлгын үгэнүүдээр В. И. Ленниндэ хандажа, Совет засаг үнэн сэхэ байһанаа мэдүүлээ бэлэй. Тэдээндэ харюусахадаа, Владимир Ильич телеграмма дотороо иигэжэ бэшэһэн юм:

«Хаанта засагай дарлалта мүлжэлтэһөө мултарһан, тойнуудай боголшолгоһоо сүнөөрһэн Яхадай үргэн ниитэ ажалшан арад нойрһоо һэрижэ, ород хүдэлмэришэд болон тариашадай туһаламжаар ажалшадай өөһэдөө засаг түрэеэ гүйсэд бэхижүүлхэ замда гарахал».

Яхадай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн түүхэдэ зөрүүн уларилтай хизаар нютагай эгээлэй хүнүүдтэ хандаһан Ильичэй сэсэ мэргэн үгэнүүд бодото байдалда батаар бэелэнхэй. Хэзээ нэгэтэ ажахын ба соёл культурынгаа талаар хаанта Россин эгээн лэ гээгдэнги заха хизаар байһан нютаг мүнөө Соведүүдэй ороной хүгжэнги промышленностьтай, хүдөө ажахытай, национальна соёл культуратай, мүнөөнэй эрдэм наукатай республиканууудай нэгэн болонхой.

Алтаар баян Алдан социалис индустриализацилгын түрүүшын предприяти болоһон юм. В. И. Ленинэй мэндэ байхада эхилэгдэһэн бэдэрэлгэ-шэнжэлгын хүдэлмэринүүд амжалтатайгаар үргэлжэлүүлэгдэжэ. 20-ёод онуудай эхэн үеэр Алданай алта малтаг промышленность союзна удхатай шанартай болоо һэн. Гайхал ангуушадай хүлөө табидаг байһан газарта, Якутск хотоһоо зүүн-урагшаа 600 километртэ, Алдан, Томмот хотонууд урган бодоо. Индустриальна аргаар алтан малтагдадаг.

Алданай ерээдүй асари ехэ түмэрэй рудагай. коксото шулуун нүүрһэнэй баялигууд тэрэнэй оршон тойрондо нээгдэһэн байна

Дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ алмаз малтан абалгын промышленность имагтал Яхадай бэшэ, харин бүхы орон дотор арадай ажахые хүгжөөлгэдэ шухала хэрэг ябуулга болоһон юм. Мирный гэжэ шэнэ түбтэй үргэн дэлюун нютагые ашаглан түбхинүүлгэ тэрээнтэй нягта холбоотой. Вилюйн ГЭС баригдажа байна. Тэрэнэй түрүүшын ээлжээн үнэгүй зайн галаар алмазта хизаарые хангадаг. Мүнөө хоёрдохи ээлжээниинь баригдажа байнхай.

Советскэ Союзай арадуудай ниитэ нэгэн, эбтэй этэй бүлэ соо ажаһуухадаа, Яхадай АССР-эй ажалшад парти ба Совет правительствын эсэгэ ёһоной анхарал оролдолгоор хододоо ээлэгдээ, мүнөөшье ээлэгдэжэ байна. Яхадуудтай, эвенкнүүдтэй, чукчануудтай, юкагирнуудтай ээм ээмээ ниилүүлэн ажаһуужа, ородууд, украинецууд, белорусууд. Кавказай ба Дунда Азиин, Прибалтикын арадуудай хүбүүд, басагад холын Хойто хизаарта шэнэ ажабайдал зохёон байгуулна. Мүнөө 60 гаран үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд Яхад орондо ажаһууна. Коммунис байгуулалтын аша туһын тулада ниилэн нэгэдэһэн арадуудай хани барисаанай ленинскэ национальна политикын бодото байдалда бэелжэ байһыень энэ баримта гэршэлнэ. Коммунис байгуулалтын хэрэгтэ республикын ажалшадай хэһэн туһа нэмэрие Эхэ оромнай үндэрөөр сэгнээ. 1957 ондо Яхад орон Ленинэй орденоор шагнагдаа һэн.

Хүгжэнги промышленность, барилга, транспорт хүдөө ажахын хэрэгүүдтэ ехэ нүлөө үзүүлдэг юм. Он жэлэй үнгэрхэ тудам колхоз, совхозуудай эбэртэ бодо малай, моридой, орын тоо толгой улам бүри олошорно, материальна үндэһэ һууринь хүгжэн бэхижэнэ.

Хүдөө ажахын үйлэдбэри промышленна үндэһэ һуури дээрэ хүгжөөгдэдэг болоо байнхай. Мүнөө ажахынууд 4 мянга тухай трактортай, 2500 ашаанай машинатай, мүн бусад онһото техникэтэй.

Оройдоол 50 халта үлүүтэй жэлэй урда тээ эндэ тад ондоо байдалтай байһан юм.

Яхадай хооһон зэнхэгэр, үгытэй ядуу нютагта сүлэлгэдэ байһан Петербургын хүдэлмэришэн-революционер Петр Алексеевэй хэлэһэн үгэнүүдые һанаад үзэе: «Хэрбээ хүндэ хүшэр, тэсэшэгүй ажалаар тухашарһан арадай хүн шэнгеэр ажаһуудаг гэхэ гү, али садатараа эдеэлдэг болоо гээшэ һаань, — гэжэ тэрэ нүхэртөө бэшээ һэн, — зүрхэ сэдьхэл шэмшэрэн үбдэхэеэ болихо бэлэй».

Эрэлхэг хүдэлмэришэнэй сүлэлгэдэ байһан нютагта һууришан тогтоһон совхозуудай нэгэн мүнөө революционерэй нэрээр нэрлэгдэнхэй. Тус ажахын директор — СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Ленинэй орденой кавалер, Яхадай автономито республикын сасуутан Семен Гаврильевич Жирков энэ совхоз тухай хөөрэжэ шадаха байгаа. Ажахы 150-һаа дээшэ трактортай, ашаанай автомобильтай, бусад шэжэм техникэтэй. Хүдэлмэришэнэй 6 һуурин совхоздо бии — тэдэ мүнөөнэй түхэл шэнжэтэй бишыхан хото городууд болоно. Хүдэлмэришэд уужам һаруул, болбосон түхэлтэй гэр байрада ажаһууна. 6 һургуули, найман больница, фельдшерско-акушерскэ пункт совхоздо хүдэлнэ. Хүдэлмэришэдэй аша туһада зорюулагдажа, соёлой байшангууд, клубууд, спортын зал нууд, магазинууд, столовонууд баригданхай.

Революциин урда тээ Яхад орондо үндэһэн улад зоной мянган хүнэй оройдоол 7-ниинь үзэг бэшэгтэй байһан юм. Мүнөө манайда университет, СССР-эй Науканудай академиин филиал бии. Эрдэмэй 25 доктор, 400 тухай кандидат эндэ хүдэлнэ. Мүнөө республикын хүн зоной гурбанай нэгэ хубиинь дээдэ. дунда гэхэ гү, али дүүрэн бэшэ дунда һургуулитай.

Театрнууд манайда байгуулагданхай. Яхад уран зохёолшодой, поэдүүдэй, драматургнуудай, уран зураашадай зохёол бүтээлнүүд совет олон үндэһэ яһатанай литературын, искусствын алтан жасада оронхой.

Манай Эхэ ороной арадуудай ханилан нүхэсэлгын, харилсан туһалалсалгын эрхэ нүхэсэл болоһон ород хэлые яхад арад һайнаар шудалжа, дэлхэйн соёл культурын амжалта түйлалтануудаар эрдэм мэдэрэлээ саг үргэлжэ баяжуулна.

— Юһэдэхи түсэбтэ табан жэл Яхад орондо үргэн ехэ арга боломжонуудые нээгээ, — гэжэ А. Я. Овчинникова хөөрэлдөөнэй түгэсхэлдэ мэдүүлбэ. — Шэнэ табан жэлэй түсэб республикын түхэл шарайе бүри танигдашагүй болотор хубилгаха. Промышленностиин шэнэ һалбари — алта-сурьма үйлэдбэрилгэ бии болохо. Газопроводой лини татагдаха.

Он жэлнүүдэй үнгэрхэ бүри манай республика улам гоё, үзэсхэлэн һайхан боложо байна. Совет арадуудай хани барисаанай гайхамшаг аша үрые ажалшад элеэр харана. Арадай ажана байдалда анхаралаа ехээр хандуулһанайнь түлөө тэдэнэр Коммунис партида, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедтэ гүнзэгы сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргэнэ.

СОЁЛШОД

Петропавловка тосхоной аймагай библиотекэ соёлой байшангай хоёрдохи дабхарта түбхинэнхэй. Тэндэ ороходо, һаруул, сэбэр, дулаан. Үндэр набтар тагууд дээгүүр номууд гол темээрээ илгагдажа, аятай зохидоор ябталан табигданхай. Юрэдөөл хэрэгтэй номуудаа үни удаан бэдэржэ тухашархагүйш. Уншагшадай ерэхэдэ, тус библиотекые даагша Е. Ш. Гармаева, библиотекарьнууд Галя Жаркой, Зина Лалетина, мүн уншалгын таһагые даагша М. С. Мамаева гэгшэд урин налгайгаар угтадаг. Тэдэнэр уншагшадта хэрэгтэй номуудыень оложо үгэхэһөө гадна, шэнэ номуудые абахыень дурадхадаг юм.

Тус библиотекэ 16 мянганһаа үлүү номтой, уншагшадынь мянганһаа үлүү. Хүдэлмэришэд, алба хаагшад, пропагандистнар, нютагай дунда һургуулиин багшанар болон һурагшад өөһэд өөһэдынгөө мэргэжэлээр номуудые шалэн абадаг. Мүн тэдэнэр уран һайханай литература ехэл һонирхон уншадаг байна. Тиимэһээ эндэ иланган үдэшэлэн тээшэ хүн зон олоор суглардаг.

Тус библиотекын хүдэлмэрилэгшэд долоон хоногой туршада нэгэ удаа дүтэ оршодог ажахынуудай малшад болон хонишодто хүрэжэ, номуудые тараадаг. Тэдээндэ шэнэ газетэ, журналнуудые абаашана. Соёлой байшанда хонишод, малшад болон механизаторнуудай зүблөөнэй үнгэргэгдэхэдэ, тэдэнэр номуудай выставкэ эмхидхэдэг, хүдөө ажахын номуудые худалдадаг байна.

Эндэхи библиотекэдэ һаяхан А. Н. Некрасовай, С. Есенинэй зохёолнуудаар уран зохёолой үдэшэ үнгэргэгдөө.

Үнгэрһэн жэлэй июнь һарада Исай Калашниковай «Разрыв-трава» гэһэн романаар уншагшадай конференци үнгэргэгдөө һэн. Тус конференцидэ романай автор өөрөө хабаадалсаа. Олохон уншагшад хөөрэлдөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, энэ романай гол темэ, удха тухай дэлгэрэнгыгээр хэлээ.

Энэ жэлэй март һарын ахеэр Чимит Цыдендамбаевай «Банзарай хүбүүн Доржи», «Түрэл нютагһаа холо» гэһэн романуудаар уншагшадай конференци боложо үнгэрөө. Энэ конференци Буряадай түрүүшын эрдэмтэн Доржи Банзаровай түрэһөөр 150 жэлэй ойдо зорюулагдаһан байна.

Тус конференциие аймагай библиотекын хүдэлмэрилэгшэд эмхитэй һайнаар үнгэргэһэн байна. Эндэ баһа номой автор байлсаа.

Аймагай библиотекын уужам, һаруул залай столнууд дээрэ элдэб янзын 80 журнал, 18 газетэ дэлгээтэй. Мүн ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан «Эрхэ сүлөөтэ республикануудай эбдэршэгүй союз» гэһэн номой выставкэ эмхидхэгдэнхэй. Энэ стендын номууд манай Эхэ ороной табин жэлэй туршада гаталһан зам тухай хөөрэнэ. Тиихэдэ «Замбуулиниие шэнжэлжэ үргэлжэлһөөр» гэһэн фотомонтаж шэмэглэн гоёогдонхой.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулан, «Түрүү дүй дүршэлэй булан» эмхидхэгдэнхэй юм. Аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй 1972 ондо абаһан уялганууд, социалис мүрысөөнэй гурим эндэ бии. Мүн хүдөө ажахын элдэб һалбаринуудта зорюулагдаһан брошюра болон номууд тагууд дээрэ табигданхай.

Тус библиотекын хүдэлмэрилэгшэд XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой клубта «Газар ба тэрэнэй баялиг» гэһэн темээр һаяхан аман үгын журнал үнгэргөө. Тэдэнэр иимэ ниитэ-политическэ хүдэлмэри үнгэргэхэһөө гадна, аймагайнгаа бусад библиотекарьнуудай хүдэлмэридэ саг үргэлжэ туһаламжа үзүүлжэ байдаг.

В. ЖАРКОЙ,
Б. БАДМАЕВ.

Зэдын аймаг.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО
ХИЛЫН ГААНАҺАА

ВАШИНГТОН

ЗЭБСЭГТЭ ХҮСЭНҮҮДЭЙ КОМИССИДА ШАНГА ХӨӨРЭЛДӨӨН БОЛОНО

ТАСС

Ракетэһээ хамгаалха түхеэрэлгые хизаарлаха тухай СССР ба США-гай хоорондын договорые, стратегическэ добтолхы зэбсэгүүдые хизаарлаха талаар бэелүүлэгдэхэ зарим хэмжээнүүд тухай СССР ба США-гай хоорондын саг зуурын хэлсээе зүбшэн хэлсэжэ байһан зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэрэгүүдээр сенадай комиссида оборонын министр М. Лэйрд үгэ хэлэбэ.

Договорые эсэслэн баталхыень, хэлсээе һайшаан дэмжэхыень Лэйрд правительствын зүгһөө сенаторнуудые уряалаа.

Шэнэ түхэлэй буу зэбсэгүүдые гаргалгаяа Холбоото Штадууд үргэлжэлүүлхэ юм гэжэ США-гай оборонын министр тэмдэглээ. Хэрбээ шэнэ түхэлэй буу зэбсэгүүдые гаргалгада конгрессэй мүнгэ зөөри таһалан үгөөгүй һаань, стратегическэ зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай совет-американ хэлсээнүүдые һайшаан дэмжэхөө арсаха хэрэгтэй гэжэ тэрэ конгрессменүүдые мэхэлхые оролдоһон байна.

ПАРИЖ

Ашатай туһатай харилсаа холбоогоо үргэдхэхэ

ТАСС

Научно-техническэ, экономическа харилсан туһалалсаха талаар Советскэ Союзай ба Франциин саг үргэлжэ хүдэлдэг комиссиин VII сесси Франциин экономикын, финансын министр В. Жискар д' Эстэнэй түрүүлэлгэ доро июниин 19—20-до Парижда болобо. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, эрдэм наука ба техникын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ В. А. Кириллин сесси дээрэ совет делегациие хүтэлбэрилһэн байна.

НЬЮ-ЙОРК

ИНДОХИТАДТАХИ БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Урда Вьетнамай Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй танкова частьнууд дайсаниие мүрдэн намнажа, Митянь мүрэниие гаталба.

Түбэй хада гүбээлиг газарта Контум хото шадар байлдаанууд боложо үргэлжэлһөөр. Сайгон сэрэгүүдэй Тюпао гэжэ үндэр газарые эзэлхэ һэдэлгэ гаргахадань, патриодууд тэдээндэ шанга харюу сохилто үгэһэн байна.

Сайгонһоо хойшоо 90 километртэ оршодог Анлок хотодо шэбээлһэн дайсанай гарнизон хүреэлэлтэдэ байһан зандаа. Авиациин дэмжэлгэ туһаламжа хээшье һаань, сайгон сэрэгүүд 13-дахи харгыгаар дабшажа, Анлогто сүмэрэн орохые оролдобошье, урагшагүйдэнэ. Англи шадар США-гай хоёр вертолёт буудагдан унагаагдаа гэжэ американ командовани соносхоо. Вертоледуудай экипажууд, тэдэнэй нэгэндэ һуужа ябаһан американ советник хосорон һалаһан байна.

Урда Вьетнамай сүлөөлэгдэһэн газар нютагуудые США-гай авиаци бомбодожо үргэлжэлһөөр. Июниин 21-дэ добтолго хэхэдээ, стратегическэ «В-52» түхэлэй бомбардировщигууд 2 мянга тухай тонно бомбо хаяа.

ХАНОЙ. (ТАСС). Куангчи провинцида Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд ехэ амжалта туйлаа гэжэ АПО агентство мэдээсэнэ. Июниин 20-до Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй частьнууд сүлөөлэгдэһэн провинци руу 8 километр сүмэрэн ороһон сайгон далайн ябаган сэрэгэй 4-дэхи, 6-дахи, 8-дахи батальонуудта эсэргүү шанга ябуулганууды хэһэн байна. Энээнһээ уламжалан. Куангчида добтолхо гэһэн дайсанай һэдэлтэ буруу һүрөө.

ХАНОЙ. (ТАСС). ДРВ-гэй МИД мэдүүлгэ тунхаглахадаа, июниин 20-до американ авиаци Намдинь хотодо добтолоо гэжэ тэмдэглэнэ. Промышленна предприятинууд, байшан гэрнүүд һандаргагдаа. Амгалан тайбан хүн зон хохидолдо ороһон байна.

Республикын бэеэ даанхай, аюулгүй байдалда хоро хүргэһэн зэрлиг бүдүүлиг бомбодолгоёо. сэрэгэй бусад харата ябуулганvудаа дары болюулха эрилтэ ДРВ-гэй МИД Холбоото Штадуудта табина.

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнамда американ империалистнуудай хэжэ байһан сэрэгэй гэмтэ ябуулгануудые мүрдэхэ ДРВ-гэй комиссиин тусхай коммюнике эндэ тунхаглагдаа. Американ авиациин зэрлиг бүдүүлиг бомбодолгоһоо ороной экономическа шухала түб—Хонгай хото ехээр хохидоһон байна.

Июниин 21-дэ Виньфу, Хабак провинцинуудта патриодууд американ хоёр самолёдые буудажа унагаагаад, нэгэ летчигыень плендэ абаа гэжэ ВИА агентство дамжуулна.

ПАРИЖ. (ТАСС). Июниин 22-то Камбоджын сүлөөлэлтын хүсэнүүд ороной ниислэл хотоһоо 60 километрэй газарта оршодог Неаклуонг гэжэ нютагта шэбээлһэн Пномпениин сэрэгүүдэй бэхилэлтэнүүдт добтолбо гэжэ Франс Пресс агентствын корреспондент Пномпеньһээ мэдээсэнэ. Ниислэл хотоһоо зүүлжээ 30—60 километртэ, урдуурхи, баруугаархи нютагуудта шанга байлдаанууд боложо үргэлжэлһөөр.

ПАРИЖ

Нгуен Тхань Ле пресс-конференци хэбэ

ТАСС

Вьетнамай асуудалаар Париждахи зүблөөндэ хабаадалсажа байһан ДРВ-гэй делегациин гэшүүн Нгуен Тхань Ле Франциин ба хариин оронуудай журналистнуудта зорюулжа, июниин 21-дэ пресс-конференци хэбэ.

Вьетнамай асуудалаар Париждахи зүблөөнэй хүдэлмэри һэргээхые ДРВ-гэй делегациин оролдолго гаргаашье һаань, США-гай, сайгон хархис хүсэнүүдэй делегацинууд арсалта хэнэ гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Социалис оронууд, эб найрамдалда дуратай бүхы арадууд вьетнам арадай шэн зоригто тэмсэлые дэмжэнэ гээд Нгуен Тхань Ле заабан байна. Энэ тэмсэлэй ашаар дайе «Вьетнамай түхэлтэй болгохо» гэһэн американ политика удаа дараалан урагшагүйдэжэ байна гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын оруулһан 7 пунктһаа бүридэһэн дурадхалнууд Вьетнамай асуудалые заһаруулха арга олгохо байна гэжэ Нгуен Тхань Ле хэлэбэ.

Тобшо мэдээсэлнүүд

РАБАТ. (ТАСС). Американ нэгэдэлэй эмхиин гэшүүн оронуудай гүрэнэй ба правительствын толгойлогшонорой 9-дэхи ассамблейн Рабадта һаяхан болоһон тухай хаан II. Хасан Мароккын Министрнүүдэй Соведэй заседани дээрэ хөөрэбэ.

Африкын гүрэнүүдые толгойлогшонорой зүблөөн амжалтатайгаар үнгэрөө гэжэ ОАЕ-гэй түрүүлэгшээр ассамблей дээрэ һунгагдаһан II. Хасан тэмдэглээ.

Колониализмын, расизмын бүхы үлэгдэлнүүдые усадхаха гээшэ түбиин гол шухала асуудал болоно гээд Мароккын хаан тэмдэглэһэн байна.

БАРУУН БЕРЛИН. (ТАСС). Аюулгүйн ба харилсан туһалалсалгын асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөе дары зарлахын түлөө Баруун Берлинэй Социалис нэгэдэмэл партиин правлениин орган болохо «Ди вархайт» газетэ бэшээ. «Варшавска договорто хабаатай оронуудай залан сэхээр бэелүүлдэг эб найрамдалта политика Европодо аюулгүй байдал хангаха нүлөө ехэтэй эрхэ нүхэсэл боложо, ехэ амжалтануудта хүргэнэ гээд мүнөө сэдьхэлээ ханангяар баталжа болоно, — гэжэ газетэ мэдүүлбэ. — КПСС-эй XXIV съездын гадаадын политическэ шиидхэбэринүүдтэ, аха дүү бусад партинуудай шиидхэбэринүүдтэ үндэһэлһэн социалис гүрэнүүдэй политическэ ажал ябуулгын аша үрэ ехэтэй байһые эдэ амжалтанууд батаар гэршэлнэ».

НЬЮ-ЙОРК

ЭЭЗРХЭГ ТҮРИМХЭЙШҮҮЛЭЙ ШЭНЭ БААЗА

ТАСС

Холбоото Штадууд Таиландда шэнэ авиабаза ашаглалгада тушааба. Тус бааза удаан саг соо нюуса байһан юм. Бомбардировщигуудай эскадрили түрүүшын ниидэлгэ хээ гэжэ США-гай далайн ябаган сэрэгэй корпусые командалагша генерал-лейтенант Роберт Кашмен Гонолулуда (Гавайн аралнууд) болоһон пресс-конференци дээрэ мэдээсээ. Тэрэ Индохитадтахи американ сэрэгэй баазануудые шалгаһанаа һаяхан бусажа ерээ.

США-гай шэнэ авиабаза Бангкогһоо хойшоо 240 милиин газарта, Лаосой хилэдэ дүтэхэнэ, Намфонгдо байрлана. Урдандаа Данангдахи сэрэгэй баазада байрлаһан далайн ябаган сэрэгэй корпусой подразделенинүүд, авиационно эскадрилинууд шэнэ баазада эльгээгдээ гэжэ генерал Кашмен мэдүүлбэ.

БЕЙРУТ

ИЗРАИЛИИН СЭРЭГҮҮДЭЙ ХАРАТА ЯБУУЛГА

ТАСС

Июниин 21-дэ Израилиин сэрэгүүд Ливанай урда нютагуудта добтолбо. Израилиин танкнууд Рамия райондо Ливанай нютаг руу нэбтэрэн орожо, һуурин тосхонуудые, Ливанай армиин бэхилэлтэнүүдые буудаһан байгаа. Тиихэдэ Израилиин авиаци Хасбая райондо бомбо хаяба. Хорото добтолгоһоо уламжалан, Ливанай хэдэн хүнүүд хүлһөөн буултагдаа. шархатуулагдаа.

ДАМАСК. (ТАСС). Ливанай урда районуудта Израилиин сэрэгүүдэй добтолхо үедэ Сириин табан солдат плендэ абтаа.

Капиталай оронуудта

ГЭМТЭ ЯБАДАЛНУУД ОЛОШОРНО

һомондо дабагдахагүй сээжэбшэнүүдые үгэхэ гүйлтатайгаар Баруун Германиин полицинхид һаяхан ноёдтоо хандаа. Юуб гэхэдэ, эндэ журам сахигшадта зэбсэгтэ бандидуудай добтолхонь һүүлэй үедэ бүри олошороо. Тиимэһээ өөрыгөө хамгаалха тухай бодомжолхо хэрэг гараа бшуу. Һүүлэй арбан жэл соо ФРГ-дэ буу хэрэглэжэ гэмтэ ябадалнуудые гаргаха ушарнууд дахин олошороо. Гамбург, Франкфурт, Мюнхен болон Баруун Германиин бэшэшье городуудай үйлсэнүүдтэ пистолет, автомат буугай абяан һүниин намдуу байдалые таһалдуулдаг болонхой.

Эндэ гэр бүлын хоорондо болоһон арсалдаанда, үйлсын булан хойгоор гү, али ондоошье элдэб газарнуудта болоһон хэрэлдээ хашалдаануудта буу хэрэглэгдэдэг болонхой. Һая захын нэгэ бахан городто болоһон ушар газетэнүүдэй анхаралые татаба. Тэндэхи һургуулиин һурагшад дунда эрдэмгүй багшынгаа сонхо доро «минисгэйнүүдэй наада» эмхидхэһэн байгаа ха. Тиихэдэнь сухалаа хүрэһэн багшань нюужа байһан винтовкоёо гаргажа, һурагшадай нэгые хүндөөр шархатуулһан байгаа.

Буу худалдалгые яажа хизаарлан хорихоб гэжэ Баруун Германиин хуули засаг баригшад нэгэнтэ бэшэ бодомжолһон байха юм. ФРГ-гэй бүхы нютагуудта тусхай зүбшөөлөөр лэ буу худалдаха гэһэн ниитэ нэгэ ёһо гурим тогтоогдохоор хараалагдаһан юм. Теэд федеральна нютаг бүхэн өөр өөрын хуули ёһо мүнөөшье болотор баримталжа байһаар. Жэшээлэн хэлэбэл, Баварида хүн бүхэн буу худалдан абажа шадаха. Тэндэ энэ талаар ямаршье ёһо гурим үгы шахуу. Газетэнүүд элдэб буунуудые дурадхаһан посылторгнуудай соносхолнуудые хэблэхэ зуураа, «Ходоодоо өөртөөл найданги, хэнһээшье айхагүй амгалан ябахат» гэжэ уряалдаг байна.

Буу худалдалгые хизаарлан хорихо хуулиин проект ФРГ-гэй Бундестагта хэды һара соо бэлдэгдэжэ байнхай. Теэд тэдэнэр хуулишан ёһо баримталагшадай шанга тэмсэл ябуулха баатай болоно. Юуб гэхэдэ, буу зэбсэг бүтээжэ худалдахада, ехэ олзотой байна бшуу. 1970 ондо буу зэбсэг худалдалгаһаа ороһон олзонь 130 миллион маркаһаа дээшэ болоһон байна.

Шэнэ хуули ёһын баталагдан абтаашье һаа, тиимэ ехэ хубилалтанууд болохогүй ха гэжэ шэнжэлэгшэд барагсаан тухайлна. Баруун Германиин уголовно бэдэрэлгын мэдээнэй ёһоор, ФРГ-гэй тогтоһон сагһаа хойшо 300 мянган буу худалдагдаһан байна. Харин нюуса дэлгүүр дээрэ, наада захынь абахада, 10—15 дахин ехээр худалдагдаа.

Буу нюусаар худалдалга энэ гэмтэ хэрэг ябуулагшадта, наркотик худалдалгаһаа олодогтол, ехэ олзо оруулдаг. Худалдагдадаг буунуудынь элдэб газарһаа, олон ондоо аргаар олдодог. Бундесверэй складуудһаа, ФРГ-дэ байдаг америкын сэрэгэй гарнизонуудһаа жэл бүри хэдэн мянган винтовко, пистолет, автомат, хэдэн центнер һомо хэрэгсэл үгы болошодог байна. Буу зэбсэгэй укэ сэнгэй хара дэлгүүр дээрэ ехэ болоодхихолоор сэрэгэй складуудта добтолгонууд эмхидхэгдэдэг юм. Жэшээнь, бундесверэй Баварийн Лебах городтохи буу зэбсэгэй складта добтолһон гангстернууд харуулшадыень бултыень шахуу алажархиһан байгаа.

Зэбсэгтэ гэмтэ ябадалнууд Баруун Германиин арад зоной һанаае зобоохоһоо гадна, нюусаар зэбсэг худалдадаг дэлгүүрые Баруун Германиин элдэб шэнэ түхэлэй фашистнууд хангадаг. ФРГ-дэ «Европын сүлөөрүүлгын фронт» гэжэ шэнэ түхэлэй фашис эмхиин зэбсэгтэ бүлэгүүд һаяхан элишэлэгдэһэн байна. Тэдэнэй гэшүүд ФРГ-гэй түрүү үзэлтэй ниитын ба гүрэнэй ажал ябуулагшадые һажаалгажа хэһэн сагаалса буудажа, бэеэ һоридог байһан.

Баруун Германиин полициинхидые хангахаар хараалагдаһан һомондо дабагдадаггүй сээжэбшэнүүд олонхидгонь халхабша боложошье магад. Теэд тэрэнь орон дотор гэмтэ ябадалай һужэрэн дэлгэрэлгэдэ һаад хэжэ шадаха ха гү?

В. ОСТРОГОРСКИЙ.
(АПН).

МОЗАМБИГАЙ арад зон эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө найман жэлэй туршада эрэлхэгээр тэмсэжэ байнхай. ФРЕЛИМЫН (Мозамбигые — сүлөөлэлгын фронт) сэрэгшэд Португалиин колониальна сэрэгүүдые хатуу шангаар сохижо байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: сүлөөлэгдэһэн тосхондо митинг боложо байна. Зүүн гарһаа: ФРЕЛИМЫН президент Самора Машел, ФРЕЛИМЫН ЦК-гай секретарь Рибела, Тете провинциин сэрэгүүдые командалагшын орлогшо Томе Эдуарде.

ТАСС-ай фотохронико.

ТОЛИ ТОЛИ

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ

Уран зураашын мастерской сооhоо репортаж.

Архи—аминда аюултай

Шүлэг, болоhон ушар.

УРАН БЭЛИГЭЙ ЭХИН ДЭЭРЭ

Бэлигтэй залуу уран зурааша Александр Даржаевай мастерскойдо hаяшаг ороходом, оройдоо хажуу тээшээ шүүд халта эрьелдэхэ сүлөөгүй хүдэлжэ байбал даа. Хабтагар зузаан саарhан дээрэ ёhотой буряад хүнэй дүрэ зуранхай. тээ саанахана ошоод, нилээд удаан адаглан хараха юм.

— Байза, нюдэнэйнь ажалай абьястайшье hаа, тала уруу бүришье эршэтэйгээр шэртэхэ байгаал хаш. Нэгэ бага заhаха болоо гү даа, жаалдамаршни, — гэжэ хэлээд, бодолгото болон зогсошолой.

Юун тухай бодолгото болоо hэм? Одоо тайлбарилаадшье яахамнайб. Минии hанахада, үни хада тархидань бүрилдэhэн образууд зүрхэ сэдьхэлыень зобоожо, аялга дуун мэтэ сээжын оёрhоо ханхинан зэдэлжэ, зэрэлгээтэ тала дайдаяа шэмэглэн зохёохоо байhандал болоно.

Тиигэжэ байтараа даб гэжэ ошоод, оройдоо нюдэ сабшаха зуура нэгэ хэды зурлаа гаргаадхиба. Үнөөхи дүрэнь hөөл аятай шэнги боложо, мүнөө үеын ажалша бэрхэ хүн урдаhаамнай нэгэ миhэрэн энеэбхилжэ, нэгэ hүрөөтэй шангаар харахадал гэхэ юм.

— Хэн хүнэй зураг хэнэ гээшэбта? Али нютагай болохоб?

Хэн гэжэ юун байхаб даа. Мүнөө үеын малша хүн иимэ байха гү гэжэ тухайлнаб. Та юун гэжэ hананат? — гэжэ асуухадань, үнөөхи дүрынь үшөө дахин адаглан харабаб.

Одоо ажаглалта хэхээр юумэн байбагүй. Малшан лэ хадаа малшан гээшэ.

Теэд энэтнай карандашаар зурагдаhан шэнгил, — гэжэ хэлэхэдэм, уран зурааша энеэбхилээд, дахин бодолгото болобо.

— Образ гэхэ гү, али темэ гээшэмнай одоо жэгтэй юм бшуу даа. Урид тархидашни бурьялан түрөөд, тиигээд саарhан дээрэ зурагдан гараад, hүүлэй hүүлдэ элдэб үнгын жэжэ шулуугаар хяазалан бүhэлэгдэжэ, бодото шарайгаа бэелшэдэг гээшэ,—гэжэ хэлэхэдэнь зүбшэхэ баатай болоо hэм. Зарим хүнүүд творческо хүдэлмэрине орой юундэшье тоодоггүй, үхибүүдэй нааданхайнуудые шала дээгүүр мухарюулжа hуудаг шэнги hанадаг. Зүгөөр темэеэ зүбөөр олоод, сэдьхэлэйнгээ амин hудалаар шүүжэ гаргаад, ёhото образ болоторнь бүтээхын гү, али хүдэлхын тула нилээд ехэ хүсэл оролдолго, бэлиг шадабари гаргадаг ха юм.

Тиихэдэ Александр Даржаев мүнөө «малшад» гэhэн зураг бүтээжэ байна. Зүгөөр монументальна зураг тиимэ бэлээр бүтэдэггүй бшуу.

Гурбан жэлэй саана болоhон нэгэ ушар ой ухаанhаам гарадаггүй.

1969 оной декабрь hарада манай Улаан-Үдэдэ «Совет Алас-Дурна хизаар» гэжэ уран зурагай зональна выставкэ нээгдээд, искусствада дуратайшуул Зүүн-Сибиринн Соёлой институт тээшэ үдэр бүри олоороо субажал байгаа hэн. Буряадай уран зураашад тус выставкэдэ булта даа шахуу хабаадалсаа бэлэй. Харин монументальна зурагай талаар манай эндэhээ оройдо нэгэ хүнэй хэhэн бүтээл табигдаа hэн. Энэ хадаа Александр Даржаевай «Хуур бариhан буряад басаган» гэжэ бүтээл болоно.

Янза бүриин шулуугаар хяазалан бүтээгдэhэн энэ зурагай хажууда олоороо сугларaад, хайшан гэжэ хэhыень гайхан баража ядагша бэлэй. Дуу хүгжэмэй шэдитэ хүсэндэ дууhан эзэлэгдэhэн басаган хүнүүдэй урдаhаа үнэхөөрөөшье иддамханаар энеэбхилэн хаража байhандал үзэгдэхэ юм. Өөрөөшье дуу хүгжэм мэтэ уян нугархай, дууша буряад басагадай түхэл шэнжые бэедээ халан абанхай. Мүн даа, одоо хужарлан харамаар басаган бэлэй.

«Хуур бариhан буряад басаган» гэжэ монументальна зурагаа Александр Даржаев Ленинградай Мухинагай нэрэмжэтэ уран зурагай-промышленна дээдэ училищада hуража байхадаа хэhэн юм. Энэ зурагаараа дипломоо хамгаалжа, комиссиин зүгhөө эрхим hайн сэгнэлтэдэ хүртэhэн байха.

Һүүлээрнь «Буряад арадай искусство болон ёho заншал» гэжэ монументальна зурагай эскиз хээ. Энэ зурагынь үнэхөөрөөшье айхабтар ехэ удхашанартай юм. Түөлэй, сагаан эдеэ, хадаг барилгаhаа эхилээд, хурьга тэбэриhэн хонишон болоод лимбэ дээрэ наадажа hууhан үбгэн хүрэтэрөө эндэ дууhан бии. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, буряад арадай урданай болон мүнөөнэй түхэл шарай бодотоор харуулагдаhан байна. Тиихэдэ уран зурааша хуушанай маяг түхэлые дагажа хээгүй, харин мүнөө үе сагай эрилтын ёhoор бүтээhэн байна.

Уран зурааша саг үргэлжэ хүдөө нютагуудаар ябажа, ажалша бэрхэ хүнүүдтэй хөөрэлдэжэ, ерээдүйн бүтээлнүүдтээ онсо өөрын удхатай темэ ухашалан абадаг гээшэ. Гадна түрэл Улаан-Үдэеэ, мүн хүдөө нютагуудые шэмэглэн гоёолсохо хэрэгтэ хубитаяа яhала оруулалсана.

— «Малшад» гэжэ зурагаа СССР-эй, мүн Буряадай АССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй алдарта ойдо зорюулнаб,—гэжэ уран зурааша хэлээ бэлэй.

Бэлигтэй залуу уран зурааша Александр Даржаев мүнөө эгээ түлэг дундаа бурьялан байгаа уран бэлигэйнгээ эхин зам дээрэ гараад ябана гээшэ. Уран бэлигынь саашадаа улам нарижаха, дэлисэтэй болохо, хэhэн бүтээлнүүдынь олоной зүрхэ сэдьхэл хүлгүүлэн баясуулха байха. Энээндэнь ямаршье hэжэг түрэнэгүй.

М. ОСОДОЕВ.

Уран зурааша А. Даржаевай «Буряад арадай искусство ба ёho заншал» гэжэ зурагhаа «Хонишон» гэжэ фрагмент харуулагдана.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото

ШЭНЭ ШҮЛЭГҮҮД

ЧИМИТ ЦЫДЕНДАМБАЕВ

ПАЛХУУДАЙ

Хэн хүнэй наhан соо
Хэлэшэгүй hүрөөтэй
секундануудай
Тоншье хүлеэгдээгүй сагуудта
Тохёолдожол болодог лэ.

Арюун дэлхэйдэ үршөөгдэhэн
Ами наhаншни заримандаа
Абаахайн шүлhэнhөө нарихан
Аюулай утаhанда үлгэгдэдэг.
Юртэмсэ дээрэ хэндэмнайш
Юунhээш үнэтэй амимнай
Шүдэгэрхэн үбhэнэй үзүүрдэхи
Шүүдэрэй дуhалдал
бэлхэлзэдэг...

Эгээлэй ангууша Палхуудай
Эгээл тэрээхэн секундые
Амиды ябаhан үдэрнүүдтээ
Аржытар hанахал
толгойдоо...

Хяазатын тайга соо Палхуудайе
Хялар баахалдай гэнэдхээжэ,
Альгадахын муухайгаар
альгадажа,
Ара тээшэнь унагааба.

Баггүй муннихa баахалдайн
Барбагар даахи зогдорhоо
Уланхадан тэбдэhэн
Палхуудай
Угзараад абаа шадалаараа.

Урал ама, нюдыень
Удара татаха хюмhадууд,
Шаб шара шүдэнүүд
Шанха дээрэнь нрзайлдашоо.

Уужам дэлхэйе
Палхуудайhаа
Улаан амаараа
халхалжархёод,
Хүсэндөө найдаhан
баахалдай
Хүльбэрхэеэ байна хүүр
дээрэнь...

Үлэгшэн нохойнь саг дары
Үгы байhанаа бии болоод,
Арьяатан баахалдайе борожо,
Абан эдин алдана.

Уухилhан баахалдай гэб
гэнтэ
Уурлажа эрхирээд, агшан
зуура
Гэнэдэхын муухайгаар
гэнэдэжэ,
Гэдэргээ эрьежэ даб гэбэ.
Эгээл энээхэн hамбаандань
Эрдэнийн Палхуудай
солбоноор
Аюулhаа мултаржал
бодомсоороо,
Арынгаа бууе хуу татаа...
Анханhаа шүрбэhэлиг
гарбалтай
Арбан найматай
залуушуулшье
Галда нюргаашье хайруулаа
hаа,
Газарhаа тиимээр бодохогүйл.
Арынгаа бууе хам шүүрээд,
Арьяатанаа тарайлган сасуунь,
Хэрмэшыень юрөөhэн тэрэ
сууряан
Хэдышье жалгые зэдэлүүлээб
даа.

Хамаг энээхэн юумэнүүд
Хахадхан секундаhаа
охорхон,
Сахилгаанай шарбахал
тэдыхэн
Сагай хугасаада болошоол
даа.

Долоо-найма наhатайхан
Дохолоод гүйдэгхэн
хэрмэшэнь —
Баахалдайн барбагар тахимые
Бахардаад хазааша абарагшань
Алагдаад тарайhан
дайсанайнгаа,
Абарагдаад налайhан
эзэнэйнгээ
Хоорондонь гангинан
гүйхэдэжэ
Хотнруулга hүүлээрээ
шарбана ха.

Дарийн утаан дэгдэжэ
Дандаа үрдеэгүй. Хажуудань
Алсагархан хэрмэшэнь
самнахажа,
Амыень, хургыень долёогоо...
Хадын зэргэ баабгайе
Хаража хажуудаа hууходань,
Үхэhэнөө амидырhан
Палхуудайда
Үхибүүдынь бултааран
харагдаа hэн.

Үншэрхэеэ үншэрөөд, гансахан
лэ
Үлэгшэн нохойнгоо аша туhаар
Амиды эсэгэеэ угтаха
Ашата хүүгэдынь аржылдаа
hэн.

«Буянтай, золтойл
байhандамнн,
Бужагархан хоншоорто
хэрмэшэмни
Бурхадые үрдижэ,
намайханаа
Булайхан гоёор абарбаш
даа.

Алтанхан түүдэгэй хажууда
Амтархажа мяхаа эдижэрхёод,
Хамаг бэлхи, яhыень
Хяажа үгэдэгыем хүлисыш
даа».

Эрхэлэн хэбтэhэн нохойгоо
Эльбэжэ ойронь hууходань,
Һаруул хэдыхэн нюлбасууд
Һахалыень шэглэн үлхэгдөө
hэн.

Хамаг бүхы аюулайнгаа
Хажуугаарнь үнгэрhэн хойно
Юумын зоригтой Палхуудай
Юундэ хожомдожо hүрөөдөөб
даа?

Даахигар арhаа өөхэтэйгөөр,
Даншье ехэ мяхатайгаар
Даахысаа үргэлhэн Палхуудай
Хүбшын ташалуур уруудаhаар
Хүдөө голдо оронол ха.
Гэдэhэ саданхай хэрмэшэнь
Гэдэргээ харахадань
ябахажа,
Долоон алхам урдаханань
Дохолходон гүйхэжэ
жарганал ха.

Баян олзотой бусааша
Баабайхан бултанда хүндэтэй,
Хэрмэшын hайгаар бусаашаяа
Хэлэжэ баясуулна гэртэхинээ.

Томоотой ангууша хоймортоо
Тоhотой саламат
халбагадажа,
Һүүдэртэ хэбтэhэн хэрмэшэнь
Һүүжын яhахал химэлнэ.

Үрмэ зөөхэй, саламадаар
Үлэгшэнэйнгөө тэбшэ
билтаруулаад,
Ямбалдаг үбгэндөө
hамганиинь
Яhа мэрүүлхэ бэшэ ха юм.

Баахалдайн мяхан, аарсанда,
Баггүй гоёхоноор садабашье,
Хабархажа яhаа мэрэшэдэг
Хамаг нохойн зан ха юм.
Маряахажа үхэлэй ерэмсээр,
Маяа хүлтэй хэрмэшэнь
Гасаланhаа абархажа, эзэндээ
Гаргүй хадаа hабараа үгөө!

Галина БАЗАРЖАПОВА

ҺАРУУЛ ДУРАН

Һүрдэмөөр хон-жэн,
Һүниин hэбшээн,
Һүлэмхи гэрэл,
Һүүнэг тэнгэри —
Тойрон байнад намайе.

Һанаанай жаргал,
Һаруул дуран,
Һайхан шарай,
Һаргама нюдэн —
Тамалан байнад намайе.

ҮНЭН БОЛОҺОН УШАР

ЖАРАТАИ ҮБГЭНЭЙ БАЯР

Нютагаймнай Дамба үбгэн үшөө арбан гурбатай байхадаа, 1925 ондо эгээ түрүүн пионерэй гэшүүн болоhон солотой юм. Хүбүүнэйнгээ пионер болоходонь гэртэхининь тэрээндэ урданай улаан магнал торгоор галстук хэжэ үгэhэн байгаа. Тэрэ галстугаа Дамба комсомолдо ороторoo зүүбэшье, үшөөл орхингүй, мүнөө болотор хадагалжа ябаhан намтартай.

Теэд эгээ түрүүн Ленин багшын нэрэ нэрлүүлжэ пионер болоhон галстугынь ямаршьеб, үнэтэй, хүндэтэй шэнги, хойшолонгүйгөөр хаяжархиханьхайратай шэнги бэйба. Һүүлдэнь, удааншье болоогүй байхада гэр айл боложо, хүбүүтэй болобо. Тиихэдэ одоошье тэрэ нангин галстугаа хүбүүнэйнгээ пионер болоходонь зүүлтэжэ, уг үеэ дамжуулха гэжэ гүнзэгыгөөр хүсэhэн байгаа. Харин тэрэ хүсэлынь бүтээгүй hэн. Юундэб гэхэдэ, эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу Эхэ дайнда хабаадалсаад, гэртээ бусажа ерэхэдэнь, хүбүүниинь пионер болошонхой байгаа hэн.

Тиихэдэншье Дамба тэрэ галстугаа хаябагүй. Харин дархинайнгаа нарин зэмсэгүүдые хадагалдат урданайнгаа хайрсаг соо хадагалжал зободог байба. Он жэлнүүд үнгэржэ, Дамба үбгэн 60 наhатай болобо. Баhа тэрэ ганса хүбүүниинь үни хада айл болонхой, үшөө хүбүүнэйнь хүбүүн арбаадтай болошобо.

Харин энэ хабар, Ленин багшын түрэhэн үдэр, аша хүбүүнэйнгээ пионер болоходонь, Дамба үбгэн ехэл баяртай hургуулидань ошожо, тэрэ магнал торгон галстугаа гаргаад: «эгээ түрүүн энэ галстук зүүhээр 50 жэл болооб. Тэрэ холын нангин галстук зүүбэ гээшэш даа. Үргэлжэ hайнаар hуража, үнэн сэхээр пионерэйнгээ тангариг дүүргэжэ, намдал адляар ута наhа наhалжа ябаарай даа» — гээд, тэрэ нангин галстугаа аша хүбүүндээ зүүлгэhэн байгаа. Тиигэжэ Дамба үбгэн одоошье үни холоhоо ябаhан үнэн hайхан хүсэлөө бэелүүлээ бэлэй.

БААБАЙМНИ БЭЛЭГ

Гушаад оной үедэ арбаадтай боложо ябаа hэм. Тиихэдэ абымни түрэл болохо Рабданай Гарма гэжэ ехэ hайхан сэдьхэлтэй ганса үбгэн манайда байдаг hэн. Тэрэниие бии баабаймни гэжэ нэрлэдэг hэм. Мүнөө hанахадамни, тэрэ үбгэжөөл большевик үзэлтэй байгаа гээшэ hэн ха. Ленин багшын дүрэ зураг hайханаар гуулаад, орон дээрээ ханада үргэлжэ үлгөөд байдаг hэн. Үшөө нэгэ гэрэймнай хойгуурхи харгыгаар улаан туггай улаан ашаагаар хүрэнгын таряа зөөхэдэнь, Гарма үбгэн Ленин багшын дүрэ зураг дээрэ үргэн угтажа: «Улаан ашаа мандаха болтогой» —гэжэ байжа шангаар хэлэн зогсодог hэн.

Һүүлдэнь жэл үнгэрөөд байхада, Гарма баабаймни гээгдэшоо hэн. Гээгдэхэ дээрээ бишыхан гуутай өөрынгөө дүрэ намда үгөөд: «хаянгүй хадагалжа ябаарай даа» — гээ бэлэй. Теэд үшөө бага байhан туладаа тэрэ дүрынь хадагалан ябажа шадаагүй hэм.

Харин 30 гаран жэл үнгэрhэн хойно Ага нютаг түрэлэйдөө айшалжа ошоод байтараа, тэрэ Гарма баабайнгаа бишыхан дүрэ оложорхёо hэм. Тиигэжэ одоошье гэртээ асаржа хадагалбаб. Тиигэбэшье бага сомор болгохо гэжэ урданайнь даргар гууе мэнэ hаяхан абахадамни, зосоонь Ленинэй бишыхан дүрэ байжа байгаа hэн.

Теэд тэрэ холын үедэ, hаяхан хамтын ажалай тогтожо байхадань Гарма баабаймни гансахан өөрынгөө дүрэ бэлэглээ бэшэ, харин бүри гүн удхатай, үнэтэй бэлэг мүнхэ дурасхаал болгон минии хойшодоо үе дамжуулан абажа ябахыемни үгэhэн байгаа бшуу.

Нима ЦЫНГУЕВ.

ОНЬҺОН ҮГЭНҮҮД

Эмхи hайнтай ажал бүтэсэтэй,
Эхи hайтай булаг урдасатай,
Үрэ hайтай ургаса үрэжэлтэй,
Үри hайтай эхэ үргүүhэтэй.
Хэнтэй хүдэлөөб гэжэ
сэгнэдэггүй,
Хэhэн ажалаарнь сэгнэдэг юм.
Оролдосын хүсөөр ажал бүтэхэ,
Олоhоной хүсөөр хүсэл
хангагдаха.
Малша хүн малаа hахиха,
Архиншa хүн алаабхи hахиха.
Хотошо нохой хотоёо тойрожо
хусаха,
Хорёошо үнеэн хуhамаг
тойрожо хонохо.
Эршэтэ хүнэй ажал бүтэсэтэй,
Ереэгшэ үнеэнэй hүн зөөхэйтэй,
Эртэшэ хүнэй эхин хүрөөд
байхада,
Унтаана хүн унтаридаа хэбтэхэ.
Хабарай айлшан хашан ерэдэг,
Намарай айлшан найруулан
ерэдэг.
Һалхи hүрижэ, мал бэлшэхэ,
Һаналаа нэгэдэжэ, айл болохо.
Малша хүн малайнгаа эдеэлсэ
харадаг.
Ангууша хүн ангай олые
харадаг.
Эмниг морин эмээллүүлхэ бүреэ
номгон болодог.
Эхэнэр хүн оёхо бүреэ уран
болодог.
Юрөөлэй үзүүртэ тоhон,
Хараалай үзүүртэ шуhан.

Б. НАМСАРАЙН.

Будамшуу

ҺОХОРТОО НАЙДАҺАН ҮНЕЭДТЭЛ ҺОГТУУДАА НАЙДАҺАН „ЖОЛООШОД“

Үглөөгүүр эртэхэн бодожо хубсалаад, газаашаа үйлсэдэ гарабаб. Огторгойдо собойхошье үүлэн үгы — сэлмэг. Наран игаажа, наартай зохид гээшэнь. Хээрэ талада гараад лэ, хүхэ ногоон соо хүльбэржэ хэбтэхээр, сэбэр агаарта сэнгэжэ ябахаар үдэр. Табан дабхар байшан гайнгаа урдахи hандали дээрэ ошожо, хээрэ гаража амарhайб» гэжэ hанаhаар hуушабаб.

— Сайн байна. Будамшуу! мүнөөдэрэйнгөө «Буряад үнэн» газетын шэнэ номер уншаба гүт? Архиншадтай шангаар тэмсэхэ тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол гараад ябана. — гэжэ дуугарhаар нэгэ хүн ара тээhээм дүтэлжэ ерээд, ээм дээрэм гараа табяадхиба.

Эрьежэ хараhамни зэргэлжэ hууhан, намайе hайн мэдэхэ, таниха болоhон хүршэмни байба. Энэ хүн архинша, тамхиншанда угаа дурагүй, хараhаар шоо үзэдэг зантай, ЛВРЗ-дэ ажалладаг суута хүдэлмэришэн hэн.

— Зай, Будамшуу, нохойн эдихэгүй хара уhа залгяад, ажалай журам эбдэгшэдтэй тэмсэхэ, хамсыгаа шуужа шүүмжэлхэ, булад гуурhаяа хурсадхаха сагшни тулажа ерэбэл даа. Хэрэгтэй сагтань бишье шамдаа туhалуужаб.

Би нүхэрэйнгөө гартахи газетые абаад, уншажа оробоб. Тиихэдээ саг соогоо гараhан тогтоол гэжэ досоогоо бүтүүхэн сэдьхэжэ байгаа бэлэйб. Энэ тогтоолой мүр бүхэн, үгэ бүхэн архиншадта шанга сохилто үгэнэ. Үдэрhөө үдэртэ архи уугаад, городой үйлсөөр, мүн хүдөө нютагуудааршье зайгуултадаг, хэнэй хармаанние hуулижа, зуун грамм ууха-мни aаб гэжэ бодожо ябадаг «ажалтай» хүйхэрнүүдые балшыса элирүүлхэ, хайра гамгүйгөөр шүүмжэлхэ гэhэн бодол толгойдом ороно.

— Мүнөөдэр хаагуур ябаха түсэбтэйбши? Аймаг, нютагуудаар ябахашни aаб даа? —гээд хажуудахим хамаг бодолыем таhалдуулба.

— Үгы даа, хаанашье ошохогүйб. Үдэшэ орой хүдөө нютагhаа ерээб. Мүнөөдэр амарха hанаатайб. Ехэл зохид үдэр боложо байна,—гэбэб.

— Бишни hүниин халаанда хүдэлөөб. Юрэдөө, Дээдэ-Онгостой ошожо амараябди, — гээд хүршэмни дурадхаба. Бишье зүбшөөбэб.

...Автобусто hуужа, Дээдэ-Онгостой хүрэжэ ерэхэдэмнай амараашад олон. Һөөг модоной hүүдэртэ бүлэт бүлэгөөрөө hуунад. Горхон булагай эрьедэ сай шанажа, хээрэ талада хоол бариха дуратайшуулшье бии. Наранда бэеэ шараашад, бүлэг бүлэгөөрөө дүхэриг болоод, бүмбэгэ сохижо наадаашадшье харагдана. Баян, гармони асарhан залуушуул ирагуу хүгжэмэй аялга доро дуу дуулалданад. Иигэжэ хүнүүдэй амарха сагаа таатай зохидоор эмхидхэхэдэнь хүнэй досоо омог түрэмөөр байба.

Гэнтэ... амарагшад hэр-мэр гэлдээд, Баргажан ошоhон дардам харгын зүг тээшэ анхаралаа табяадхибад.

— Ай, бурхан, hамгаяа алажа гү, али өөрөө үхэжэ hалагша аа гү? Урдаа байhан хадашье харанагүй хэбэртэй.

— Харыш, хоёр тээшэнь мотоциклаа хазагануулха гээшэнь. Унаа даа, унаа, hалаа! Юумэндэ hанаагаа зободог хүн аад. зүрхэмни хөөрэшэбэ,—гээд хажуудамни байhан хүгшөөдэй зүрхэеэ барина.

Амарагшадай тэниглэн зохид байдалые эбдэhэн хүйхэрэй алдар нэрэнь хэн байгаа гээшэб? Танилсаябди. Нооhо угаадаг фабрикын хүдэлмэришэн Хомицевич Н. Г. гэгшэ hамгаяа мотоциклайнгаа хойно hундалдуулаад, харгыда гараhан байгаа. Архи ууhан хүндэ далай үбдэгсоо гэжэ зон хэлсэдэг ха юм даа. Зүрхэ орошоhон Хомицевич харгын нэгэ далангhаа нүгөө далангыень мүргэhөөр, халтад гэбэл хажуу тээшээ тарайшахоор юумэн мотоциклайнгаа жолоо арай шамайхан барижа ябана. Айжа мэгдэhэн hамганиинь түргэн бууже, автобусто hууба. Һогтуу хүйхэр hамганайнгаа hууhан автобусые хүсэжэ урдань оробо. Зүгөөр харгын годирхойдо мотоциклаа залажа шадангүй, хажуу тээшээ халба hүрэхэдөө, ургажа байhан нарhа мүргөөд, голгүй бүглэрэн унашаhан байгаа.

Хэрбээ hамганайнь өөрөө мотоциклда hуухая арсахаhаа гадна, hогтуу нүхэртөө ойлгуулжа гү, али хүнүүдэй туhаламжаар мотоциклаараа ябахыень хорёо hаань, иимэ гэнэ, аюул болохогүй байгаа гэжэ гэмэрэлдээшэд хүнүүдэй дунда олон hэн.

Мүн лэ тэрэ үдэр иимэ ушар болоhон байна. «Учитель» гэжэ амаралтын байшангай дэргэдэхи буудал дээрэ хүнүүд яаралгүйхэн автобусhоо бууже байбад Гэнтэ хүл хөөрсэг болошобо. Прибор бүтээлгын заводой хүдэлмэришэн Ерохов Г. А. гэгшэ буудал дээрэхи олон зоной дундуур мотоциклаараа сэхэ гүйлгөөд гарахадаа. 20 той басага дайражархёо. Энэмнай баhал hогтуу хүнэй гэмтэ ябадал болоно бшуу. Архиин үнэртэйгөөр машинын жолоо барихагүй гэhэн дүрим мартаhан локомотивна депогой технолог Хазов В. А., барилга-хабсаралгын 4-дэхи управлениин модошо дархан Володин А. И. гэгшэд «Учитель» гэжэ амаралтын байшангай дэргэдэ мотоциклаараа мүргэлдэшэгэhэн байна. Амарагшадай урма хухалhан иимэшүү ушарнуудые тоолохо болоо hаа, яhала олон байха.

«Амаралтын ба hайндэрнүүдтэ ажалшадай сүлөөтэй сагаа болбосоноор үнгэргэлгыень hайнаар эмхидхэхэ хэмжээнүүдые профсоюзна, комсомолой, физкультура ба бусад ниитын организацинуудтай хамта абахыень ажалшадай депутадуудай нютагай Соведэй гүйсэдкомуудые, предприятинууд болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэшэдые КПСС-эй ЦК уялгалаа» гээд Министрнүүдэй Соведэй hаяхан абаhан тогтоол соо хэлэгдэнэ. Ниислэл хотымнай ажалшадай амардаг нангин газар бологшо Дээдэ-Онгостой ерээд ябахадаа, тогтоол соо хэлэгдэhэн эдэ үгэнүүдые ходо hанажа ябаhанаа, уншагшад, таанартаа тайлбарилжа үгэбэб.

Тиигэжэ хүршэтэеэ сугтаа Дээдэ-Онгостой амархаяа ошоhон бидэнэр, hогтуу хүнүүдэй гэмээр, харгы дээрэ тохёолдоhон нюрга руу хүйтэ даама, жэхыдэhэ хүрэмэ гэнэ оhол хаража, зүрхөө хөөрэшэнхэй, амарhаншье юумэ үты гэртээ бусажа ерээ hэмди. Дээдэ-Онгостойн дардам харгы дээрэ шанга хиналта тогтоогдожо, hогтуу хүн машинын жолоо барижа ябахаяа огтолон болихо бэзэ гэжэ хүршэтэеэ үнэн сэдьхэлhээ найданабди.

ПРАВДА·БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Ха... hанай зэргээр — ургаса» — ... рүү бэшэг. «Зуун жэлтэй» адли... рин жэл» — Латвийска ССР... Министрнүүдэй Соведэй түрүү... шэ Ю. Рубен гэгшын ста... «Знание» бүлгэмэй зургаа... съезд.

Хоердохи хуудаhанда. «Ш... үүлтэр бии болголго» — Ю. ... вэй статья. «Инженер бүхэ... шэнжэлэгшэ» — В. Амб... Ю. Новокшонов гэгшэдэй ста...

Гурбадахи хуудаhанда. Ю. Р... бенэй статьягай үргэлжэлэл. ... лын саанаhаа ерэhэн мэдээ... нүүд. «Байгалай уhанай ту... лаг зандаа үлэхын түлөө» — А. Гайдай гэгшын статья.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «С... ботний огонек». Спортын по...

СЭНХИР ЭКРАН

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:
11.30 — «Петя и Волк» г... hэн үхибүүдтэ зорюулагда... үглыгэр балет. 12.00 — Ор... бургын гүрэнэй арадай хоор... концерт.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:
13.00 — дамжуулгын про... рамма. 13.05 — орон дотор... hонин. 13.10 — «Нина ба Ив...» гэhэн Югославиин уран hайх... най телевизионно фильм... 1—2-дохи серинүүдынь хару... лагдаха. 13.40 — «Хүгжэм... киоск» гэhэн дамжуулга. 14.1... — Яхадай телестудиин про... грамма. 14.55 — арадай аж... хые хүгжөөлгэдэ зорюулагд... hан дамжуулга. 15.25 — «З... пустыни» гэhэн уран hайхан... фильм. 16.30 — «Эфир с... «Залуушуул» гэhэн дамжуу... га. 19.00 — «Время» гэh... hүүлэй hониной програм... 19.30 — «Баргузинский за... ведник» гэhэн документаль... фильм.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:
20.00 — «Ая-ганга» гэh... литературно-хүгжэмтэ дам... жуулга. 21.00 — «Проходн... пешка» гэhэн уран hайханай те... левизионно фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММ...
13.10 — «Сердце Бонивур...» гэhэн уран hайханай теле... визионно фильмын 1—2-дохи с... ринүүдынь харуулагдаха.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря—66-76, отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства—61-35, советского строительства и быта—69-58, культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, информации—34-05, общественная приёмная—56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Н-00407. Заказ № 1293.